

Կկարողանա՞ նոր կառավարությունը Շաքեի ջրվեժն ազատագրել գերությունից

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՍԻՍԻԱՆ

Մի խումբ սիսիանցիներ «Սյունյաց երկիր» հողած նամակում ավստասանք են հայտնում, որ նախընտրական քարոզչության նպատակով Սիսիան այցելած Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիպմանը չեն կարողացել մասնակցել, թեև դրա համար շատ ջանք են գործադրել: Նրանք ընդամենը մեկ հարց ունեին Սերժ Սարգսյանին:

Ահավասիկ՝ «Պարոն նախագահ, վերընտրվելու դեպքում Դուք կկարողանա՞ք գերությունից ազատագրել Սիսիանի հրաշալիքը՝ Շաքեի ջրվեժը, թե՞...»: Նամակագիրները հույս ունեին, որ Աղասի Հակոբջանյանը՝ երկրորդ անգամ Սիսիանի քաղաքապետ նշանակվելուց հետո, վեր կկանգնի անձնական շահից եւ գոնե ջրվեժի հարցում նախապատվություն կտա Սիսիանի ընդհանրական շահին: Բայց... Ինչպես արդեն երեւում է, նա չի պատրաստվում հրաժարվել Շաքեի ջրվեժի տիրակալը լինելուց, քանի որ ջրվեժի ջրերն օգտագործում է սեփական հեկն աշխատեցնելու եւ անձնական եկամուտներ ստանալու համար: Սիսիանցիները, պարզվում է, խնդրո հարցով դիմել էին նաեւ ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանին: Վերջինս խոստացել էր, որ Շաքեի ջրվեժը կազատագրի նվաճողներից: Սակայն շատ շուտով ակնհայտ դարձավ, որ վարչապետն ի վիճակի չէ լուծելու սիսիանցիներին մտահոգող այդ հարցը, ինչի համար էլ մարդիկ «Սյունյաց երկիր» միջոցով դիմում են ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանին:

Իսկ ի՞նչ է մտածում այդ կապակցությամբ Սիսիանի քաղաքապետ Աղասի Հակոբջանյանը, ով ջրվեժի ջրերն օգտագործող հեկն փայտերերից մեկն է: Հարցին նա պատասխանել է դեռեւս 2011թ. հունիսի 30-ին «Սյունյաց երկիր» տված հարցազրույցում: Անկողմնակալ լինելու համար բերում ենք նրա պատասխանի ամբողջական տեքստը: Ահա՝ «1998-ին Շաքեի հեկը ձեռք է

բերել «Հակոբջանյան եւ Գալստյան հեկ» ՍՊ ընկերությունը: Մրցույթի պայմաններին համապատասխան հեկը պետք է աշխատի 1.8 խորանարդ մետր վայրկյան ջրով եւ պետք է արտադրի 840 կվ/ժ էլեկտրաէներգիա: Կառավարության կողմից հաստատված այդ պայմաններով էլ ՍՊԸ-ն պետք է աշխատի: Մինչդեռ կան մասնագիտական չափազանցներ, զննահատույններ, ըստ որոնց՝ հեկն առայսօր աշխատում է (միջին հաշվով) 1.3 խորանարդ մետր վայրկյան ջրով: Շաքեի աղբյուրից ընդհանուր առմամբ դուրս է գալիս մոտ երկու խորանարդ մետր վայրկյան ջուր: 1.3-ն ուղղվում է հեկին, մնացածն օգտագործվում է Սիսիան քաղաքի, ինչպես եւ մի քանի գյուղերի խմելու եւ ոռոգման ջուր մատակարարելու նպատակով: Ինչո՞ւ ջրվեժը չի բանում ամբողջ օրը: Իհարկե, ջուր չի կանգնում պատճառով: Եթե հեկը զնվել է պետությունից եւ զնվել է որոշակի պայմաններով, եթե հեկը պարտավորություն չի կրում ջրվեժի շուրջօրյա աշխատանքի համար, եթե հատկացված ջուրը չի բավարարում հեկը սահմանված հզորությամբ աշխատեցնելու համար, ապա ինչո՞ւ պետք է անընդհատ մեղադրանքներ հնչեցնել ՍՊ ընկերության հասցեին: Այդ ամենով հանդերձ, սակայն, ՍՊԸ-ն հարցը դիտում է այլ տեսանկյունից: Մի բան կարող են ստույգ ասել՝ չկա մի մարդ, որ ջրվեժը դիտելու ցանկություն ունենա եւ այն չդիտի, եւ մենք հնարավորություն չտանք նրան: Շատ լավ հասկանում ենք, որ Սիսիան եկող զբոսաշրջիկը գալիս է նաեւ ջրվեժի համար... Խնդրեն, նայեք հեկի օպերատիվ գրանցումների մատյանը: Օրական միջին հաշվով 5-10 անգամ հարկադրված կանգնեցվում են ջրաբերակները, ինչը ոչ թե ֆինանսական, այլ տեխնիկական խնդիրներ է առաջ բերում հեկի աշխատանքում (ոչ ցանկալի հիդրավիկ հարվածներ, էլեկտրական անջատումներ եւ այլն): Այդ է իրականությունը, մնացած բոլոր խոսակցությունները՝ արգելքների, դրամահավաքության մասին, ծիծաղելի են պարզապես»:

Առաջին հայացքից եւ պահանջատեր սիսիանցիները, եւ ջրերն օգտագործող Աղասի Հակոբջանյանը ճիշտ են յուրովի: Սակայն... Սա այն իրավիճակն է, որից դուրս գալու մեկ ելք կա, որքան էլ պատճառաբանությունները հիմնավոր լինեն: Իսկ ելքը հետեւյալն է՝ ջրվեժը պետք է անհապաղ ազատագրվի եւ վերադարձվի հայ հանրությանն ու զբոսաշրջիկներին, խանգարող-խոչընդոտող

որոշումներն ու պայմանագրերն էլ պետք է վերանայվեն ու չեղյալ հայտարարվեն: Աղասի Հակոբջանյանն էլ պետք է լինի մեր առաջարկած ելքի ջատագովը, այլապես ծիծաղելի կլինեն (եթե արդեն ծիծաղելի չեն) Սիսիանի ու սիսիանցու թասիբի մասին նրա՝ անընդհատ հնչող ճամարտակությունները:

ԱՍՏՎԵԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

Արեւելյան Արրպատականի նահանգապետը՝ Սյունիքում

ՀԱՍՏԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Սյունիքի մարզի եւ ԻԻՀ Արեւելյան Արրպատականի միջեւ գոյություն ունեցող տնտեսական կապերի ամրապնդման եւ համագործակցության զարգացման նպատակով Կապանի մշակույթի պալատում փետրվարի 1-ին տեղի ունեցավ իրականացված արտադրության ապրանքների ցուցահանդես, որի բացմանը ներկա էին Արեւելյան Արրպատականի նահանգապետ Ահմադ Ալիոնեզա Բեյգին եւ Սյունիքի մարզպետ Սուրիկ Խաչատրյանը: Ցուցադրությունը դիտելուց հետո հյուրերն ունկնդրեցին Հայ առաքելական եկեղեցու Արրպատականի թեմի «Կոմիտաս» երգչախմբի կատարումները, որից հետո Ահմադ Ալիոնեզա Բեյգին Սյունիքի մարզպետին նվիրեց Սբ Թադեոս եւ Սբ Ստեփանոս Նախավկա վանքերի մանրակերտերը՝ պատրաստված Թավրիզում: Շնորհակալություն հայտնելով հյուրերին՝ Սյունիքի մարզպետն ասաց, որ հայ-իրանական բարեկամությունն էլ ավելի պետք է ամրապնդվի: Այնուհետեւ Սուրիկ Խաչատրյանն Արրպատականի նահանգապետին նվիրեց ոսկե ժամացույց՝ ի նշան երախտագիտության: Արեւելյան Արրպատականի պատվիրակության ներկայացուցիչները նշեցին, որ փետրվարի 1-ին լրանում է Իրանի իսլամական հեղափոխության 34-րդ տարեդարձը, որը կնշվի տասը օր շարունակ: Հանդիսությունների տասնօրյակը կրում է «Ֆաջր» («Լուսաբաց») անվանումը: ԻԻՀ ներկայացուցիչները նշեցին նաեւ, որ «Ֆաջրի» ընթացքում կկազմակերպվի ավելի քան հարյուր հազար միջոցառում, այդ թվում՝ ցուցահանդեսներ, կինոփառատոներ, մարզական մրցումներ, թատերական ներկայացումներ: Ցուցահանդեսին հաջորդած համերգային ծրագրի ժամանակ ցուցադրվեց երկու տեսաֆիլմ, որից մեկը նվիրված էր ԻԻՀ-ի հեղափոխության 34-րդ տարեդարձին, իսկ մյուսը՝ Արեւելյան Արրպատականին:

Սույն օրը հյուրերն այցելեցին Կահանավանքի վանական համալիր, Գարեգին Նժդեհի հուշահամալիր, Կապանի երկրագիտական եւ Կապանի պատմության թանգարաններ:

ԶԱՐԻՆԵ ՀԱՏԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ

Լուրեր

Վ Գորիսի համայնքային բյուջեն 2013թ. կկազմի 449 մլն 063 հազար դրամ՝ մուտքերի մասով, եւ նույնքան դրամ՝ ծախսերի գծով: Բյուջեի մուտքային մասը 10%-ով գերազանցում է 2012-ի բյուջեի համապատասխան ցուցանիշին: Ընդ որում՝ ավելացել է համայնքին հատկացվող պետական դոտացիայի չափը, որն այս տարի կկազմի 321 մլն 259 հազար դրամ (համայնքային բյուջեի մուտքային մասի 71.5%-ը): Համայնքային բյուջեի տարեկազմի մնացորդը կազմել է 72 մլն 600 հազար դրամ, որն առաջացել է ծախսային մասում կատարված խնայողությունների եւ սեփական մուտքերի հավաքման առաջադրանքի գերակատարման հաշվին: Համայնքային բյուջեն վերջնական տեսք է ստացել ավագանու փետրվարի 8-ի նիստում:

Վ Փետրվարի 9-ին եւ 10-ին Սյունիքի մարզում էր ՀՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը: Սիսիանի մշակույթի կենտրոնում փետրվարի 10-ին տեղի ունեցած հանդիպման ընթացքում նա պաշտպանության նախարարության մեղալ է հանձնել մարզի մի շարք համայնքների ղեկավարների եւ Արցախյան ազատամարտի մասնակիցների: Պաշտպանության նախարարին մարզում ուղեկցում էր Սյունիքի մարզպետ Սուրիկ Խաչատրյանը:

Վ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանը գրություն է ուղարկել Սյունիքի մարզպետ Ս.Խաչատրյանին: Այդ մասին նա տեղեկացրել է իր ֆեյսբուքյան էջում՝ նշելով. «Այսօր գրություն են ուղարկել ՀՀ Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանին, որում, մասնավորապես, ասված է. «Նախընտրական քարոզարշավի շրջանակներում Սյունիքի մարզի Ազարակ քաղաք ՀՀ նախագահի այցելության ժամանակ մշակույթի տանը կայացած հանդիպմանը մասնակցել են նաեւ դպրոցի ուսուցիչները եւ աշակերտները, ինչի արդյունքում խաթարվել է ուսումնական գործընթացը: Ելնելով վերոնշյալից՝ առաջարկում են դպրոցի տնօրենի նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժ»: Ըստ Ա.Աշոտյանի՝ գրության համար հիմք է հանդիսացել azatutyun.am կայքում գետեղված տեսանյութը: Նշենք, որ կայքում գետեղված տեսանյութն արված է Սերժ Սարգսյանի սյունիքյան այցի ժամանակ՝ Ազարակ քաղաքում: Տեսախցիկն արձանագրել է, թե ինչպես Ազարակի դպրոցի աշակերտները դասապրոցեսի հաշվին մասնակցում են Սերժ Սարգսյանի նախընտրական հանդիպմանը: Ա.Աշոտյանի քայլը, սակայն, շատերը ոչ միանշանակ են ընդունել՝ հորդորելով նախարարին՝ դպրոցի տնօրենին չհարձեն քավության նոխազ:

Վ ՀՀ նախագահի առաջիկա ընտրությունը Սյունիքի մարզում կիրականացնեն 153 տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներ, այդ թվում՝ N37-ում 77, N38՝ 76 հանձնաժողով: Ովքե՞ր են գլխավորում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովները՝ ըստ կուսակցական պատկանելության: Այսպես՝ 153 ՏԸՀ-ից 70-ի նախագահը ՀՀԿ անդամ է, 47-ը՝ ԲՀԿ անդամ, 9-ը՝ ՕԵԿ անդամ, 9-ը՝ «Ժառանգության» անդամ, 8-ը՝ ՀՀԴԻ անդամ, 9-ը՝ ՀԱԿ անդամ: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների քարտուղարների կուսակցական պատկանելությունն ունի հետեւյալ պատկերը՝ 153 ՏԸՀ-ից 71-ի քարտուղարը ՀՀԿ անդամ է, 46-ը՝ ԲՀԿ անդամ, 9-ը՝ ՕԵԿ անդամ, 10-ը՝ «Ժառանգության» անդամ, 8-ը՝ ՀՀԴ անդամ, 10-ը՝ ՀԱԿ անդամ:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հանդիպում «Դինո գոլդ մայնինգ քամփնի» ՓԲԸ-ում

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, ս.թ. հունվարի 22-ին ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանն այցելել է Կապանի «Դինո գոլդ մայնինգ քամփնի» ՓԲԸ ընկերություն, որի ղեկավար կազմի հետ հանդիպման ժամանակ ՓԲԸ վարչական տնօրեն Հրաչ Զաքրայանը ՀՀ նախագահին է ներկայացրել համառոտ տեղեկատվություն ձեռնարկության գործունեության մասին: Հրաչ Զաքրայանի ելույթը՝ ստորև:

ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը եւ «Դինո գոլդ մայնինգ քամփնի» ՓԲԸ վարչական տնօրեն Հրաչ Զաքրայանը

Մեծարգո պարոն նախագահ Deno Gold Mining Company-ն կանադական Dundee Precious Metals ընկերության սեփականություն է դարձել 2006 թվականին: Dundee Precious Metals ընկերությունը գտնվում է Կանադայի Տորոնտո քաղաքում: Անցյալ վեց եւ մի քիչ ավելի տարիներին ներդրել ենք 155 մլն դոլար եւ հիմա ուրախ ենք ասելու, որ այս պահի դրությամբ Deno Gold-ը Հայաստանի ստորգետնյա հանքարդյունաբերության առաջատար ընկերությունն է: Մեր վերջնական նպատակն է Deno Gold-ը դարձնել Հայաստանի այն ընկերությունը, որի աշխատանքը հիմնված է բացառապես կանադական, ասել է թե՛ միջազգային ամենաբարձր չափանիշների վրա: Այդ նպատակին հասնելու համար անցյալ տարի կատարեցինք լուրջ նախապատրաստական աշխատանքներ, որոնցից մի քանիսն առանձնացնում են:

- Անվտանգության պարտադիր դասընթացներ 1200-ից ավելի աշխատակցի համար:
- Անվտանգության դասընթացներ բոլոր ցանկացող աշխատողների համար:
- Ընկերության տեղացի աշխատողները միջազգային մակարդակով ճանաչված համալսարաններում մասնակցել են մասնագիտական դասընթացների, այդ թվում՝ Անգլիայում, Ֆինլանդիայում, Բուլղարիայում, ԱՄՆ-ում եւ Կանադայում:
- Կազմակերպել ենք յուրահատուկ դասընթացներ մեր շարժակազմի եւ հանքի աշխատավորների համար, իսկ այս տարի կհիմնենք մեր ներքին շարժակազմի եւ հանքի աշխատողների համար նախատեսված մասնագիտացված դպրոց, որտեղ կկազմակերպվեն միջազգային չափորոշիչներով դասընթացներ:
- Deno Goldը 2012թ. կառուցել է ստորգետնյա փրկարարական ապաստարան. այն բացառիկ է եւ համապատասխանում է միջազգային արդի ամենաեզակի չափանիշներին, եզակի ոչ միայն Հայաստանում, այլև ողջ անդրկովկասյան տարածաշրջանում, ու դրանով իսկ առավել ապահով է դարձել մեր աշխատողների անվտանգությունը: Նմանատիպ եւս մեկ ապաստարան կկառուցվի 2013-ին:

– Այս ամսում ավարտեցինք ընկերության արտադրական հզորությունների մեծացմանը միտված ծրագիրը, որը թույլ կտա բարելավել հանքաքարի մշակումը՝ հնտորեն մեծացնելով աշխատանքի արդյունավետությունը:

Թվարկված ծրագրերի համար նախատեսել ենք մեկ տարվա ընթացքում ծախսել մոտ 2.9 մլրդ դրամ:

- Իսկ վերջին երեք տարում մեր ակնառու ներդրումները թվերի լեզվով ունեն հետեւյալ պատկերը.
- 6 մլրդ դրամ՝ բնապահպանական ծրագրերի իրականացման համար,
- 2 մլրդ դրամ՝ աշխատողների առողջության եւ անվտանգության ապահովման համար,
- 800 մլն դրամ՝ աշխատողների ուսուցման եւ վերապատրաստման համար:
- 2012թ. աշխատողների աշխատավարձի ֆոնդը մեծացել է 400 միլիոն դրամով, ինչպես նաեւ վճարվել է 320 մլն դրամ պարգևավճար, որի մեջ ղեկավար աշխատակազմի աշխատավարձը ներառված չէ: «Դինո գոլդ մայնինգ քամփնի» ՓԲԸ-ի աշխատավորների միջին աշխատավարձն ամսական կտրվածքով կազմում է 250.000 դրամ, այդ հաշվարկի մեջ չեն մտնում թե հայ ղեկավար աշխատակազմի, թե արտասահմանցի 50 աշխատողի աշխատավարձերը:

Չեր նախագահության երկրորդ հնգամյակի (ես դա ասում եմ ամենայն հանգովածությամբ, որովհետեւ կասկած չունեն, որ Դուք կվերընտրվեք, քանզի Չեր հեղինակությունն այդ առումով կասկածի տեղիք չի տալիս) առաջիկա տարվա ընթացքում Չեզ կրկին իրավիճակում ենք Deno Gold՝ այս անգամ ներկայացնելու ինչպես վերոհիշյալ աշխատանքների արդյունքները, այնպես էլ գանազան այլ ծրագրեր: Այդ ամենի հետ մեկտեղ շարունակում ենք հանքարդյունաբերության հետախուզական աշխատանքները

թե՛ ստորգետնյա եւ թե՛ մակերեսային ուղղվածությամբ: Նպատակն է որոշել մեր հանքավայրի կարողությունները, ըստ այդմ էլ որոշել բաց եղանակով մշակման անցնելու հնարավորությունը: Վերջին տարբերակի իրագործման դեպքում այն կլինի միայն միջազգային ամենաբարձր չափանիշներին համապատասխան: Համանման մոտեցում ունենք նաեւ ստորգետնյա հանքի ընդլայնման հետախուզական աշխատանքների վերաբերյալ: Ենթադրում ենք, որ ընթացիկ՝ 2013 տարվա երկրորդ կեսին նախարարություն կներկայացնենք ուսումնասիրությունների վերջնական արդյունքները: Հետախուզական աշխատանքների համար 2012թ. ներդրել ենք մոտ 6 մլրդ 800 մլն դրամ: Նույնքան գումար ենք նախատեսել նաեւ 2013թ. համար: Վերջնական որոշման դեպքում այն, օրենքով նախատեսված կարգով, ներկայացնելու ենք հանրային քննարկման:

Մենք հպարտ ենք եւ ուրախ, որ հաջողություններ ենք արձանագրել հայրենիքում: Բայց մեր ամենամեծ հպարտությունը մեր նվիրվածությունն է մեր քաղաքին, մեր ժողովրդին եւ մեր հայրենի սուրբ հողին: Եվ այդ նվիրվածությունն է, որ մեզ չի թուլատրում անտարբեր մնալ Կապանի սոցիալական ոլորտում առկա հարցերի հանդեպ: Անցյալ տարվա ընթացքում մեր ուշադրության կենտրոնում են եղել քաղաքի մանկապարտեզները, որտեղ իրականացրել ենք նպատակային ծրագրեր, փորձել բարելավել դրանց սանհանգույցների, խոհանոցների, խմբասենյակների վիճակը: Այդ աշխատանքները կշարունակվեն այս տարի եւս:

Անցած տարվա տարվա սոցիալական ծրագրերի մեջ լուրջ տեղ գրավեցին նաեւ դպրոցներն ու քոլեջները, Հայ առաքելական եկեղեցին՝ իր կիրակնօրյա դպրոցներով, մարզկենտրոնի խաղահրապարակներն ու հիվանդանոցը, կարմիր խաչի մասնաճյուղն ու անապահով ընտա-

նիքները, բուժման կարիքավորները, ուսման վարձավճարի խնդիր ունեցողները, մանուկների ամառային ճամբարները, նոր տարվա տոնակատարությունը, տոնացույցի մյուս օրերը, Կապանի քաղաքապետարանն ու շրջակա համայնքները, քաղաքի թանգարաններն ու Արցախյան սուրբ պայքարում զոհված ազատամարտիկների ընտանիքները, ինչպես նաեւ սոցիալապես անապահով հարյուրավոր քաղաքացիներ, բազմաթիվ մարզական եւ բարեսիրական հասարակական կազմակերպություններ: Այդ ամենի համար վերջին տարվա տարվա ընթացքում տրամադրվել է շուրջ 600 մլն դրամ, եւ խոստանում ենք, որ նորանոր ներդրումներով կշարունակենք այդ ծրագրերը: 2012թ. ուշադրությունից դուրս չմնաց նաեւ Չեր հրամանատարության տակ գտնվող եւ մեր բոլորի սիրելի հայոց բանակը. տարվա ընթացքում սահմանապահ գործառնաբերից մեկը ստացավ մեր հատուկ շինարարական օգնությունը: Նոր տարվա առթիվ գործառնաբերի տրամադրվեց սնունդ, իսկ 70 սպայի երեխաներ ստացան տոնական նվերներ: Անցյալ տարվա ընթացքում երեք այցելություն կազմակերպեցինք Արցախ՝ երկու-երեք օր ժամանակով, որոնցից երկուսին մասնակցեցին Արցախում երբեւէ չէղած մեր աշխատողները, իսկ երրորդը կազմակերպվեց քաղաքի ավելի քան 75 պատանու ու աղջկա համար:

Մենք հաջողության ճանապարհին ենք եւ վստահ ենք, որ նորանոր գործեր են մեզ սպասում: Մենք երիտասարդ ենք եւ փորձառու, մեր կամքն ուժեղ է, բայց այս բոլորի կողքին երբեք չենք մոռանում համառության ու ազնվության մասին: Մենք պատրաստակամ ենք ծառայելու մեր ժողովրդին եւ այս ամենատարբեր հայրենիքի մասին: Թող ձեր շուքն անպակաս լինի հայ ժողովրդի վրայից: Թող Աստված օգնական լինի Ձեզ:

լուրեր

Վետրվարի 8-ին Կապանում էր «Օրինաց երկիր» կուսակցության առաջնորդ Արթուր Բաղդասարյանը: Մշակույթի կենտրոնում նա հանդիպեց կուսակցության մարզային ակտիվի եւ համակիրների հետ: Հանդիպումը քարոզարշավի շրջանակներում էր, որի ընթացքում քննարկվեց ՀՀ նախագահի ընտրությունում նախագահի թեկնածու, գործող նախագահ Սերժ Սարգսյանին սատարելու հարցը: ՕեԿ առաջնորդը կոչ է արել կուսակցի ընկերներին ու համակիրներին՝ մասնակցել ՀՀ նախագահի ընտրությանը եւ քվեարկել ՀՀԿ թեկնածուի օգտին: Քննարկվեցին Սերժ Սարգսյանի նախընտրական ծրագրի որոշ դրույթներ: Հանդիպման վերջում ներկայացվեց «Օրինաց երկիր» կուսակցության 2012թ. կատարած աշխատանքների ամփոփ նկարագիրը:

«Մեր քվեն արժե ավելին» ծրագրի շրջանակներում փետրվարի 7-ին Կապանի «Լեռնագործ» իյուրանոցում կազմակերպվել էր բանավեճ, որին մասնակցում էին ՀՀԿ եւ «Ժառանգություն» կուսակցությունների ներկայացուցիչներ Վաչե Գրիգորյանը (ՀՀԿ) եւ Սամվել Հայրապետյանը («Ժառանգություն»): Կազմակերպված բանավեճին ՀՀ նախագահի մյուս թեկնածուների նախընտրական շտաբերը չէին արձագանքել: Վերոնշյալ ծրագրին աջակցել էին Քաունթերփարթ Ինթերնեշնլի հայաստանյան ներկայացուցչությունը եւ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը: Հանդիպման ընթացքում հնչեցին ընտրության անհավոլ տարբեր հարցեր, քննարկվեցին ՀՀ նախագահի թեկնածուների դիրքորոշումները, ծրագրերը եւ կարգախոսները:

Չորրորդ տարին է, ինչ Կապանի N6 հիմնական դպրոցում վերականգնվել է շրջանավարտների հանդիպման երեկոների ավանդույթը: Փետրվարի 4-ին կրթօջախում հավաքվել էին տարբեր տարիների շրջանավարտներ: Ցուցարկվեց դպրոցի տարեգրությունն ամփոփող տեսանյութ, որում ըստ արժանվույն զննատվեց կրթօջախը ղեկավարած տնօրենների վաստակը: Դպրոցի նախկին սաներին, կրթօջախի մանկավարժական կոլեկտիվին բարեմարտաբեր խոսքեր հղեցին մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության պետ Լեւոն Մարգարյանը, դպրոցի նախկին տնօրեն, այժմ ՀԴԹՀ Կապանի մասնաճյուղի տնօրեն Լեռնիկ Պետրոսյանը, դպրոցի տնօրեն Մարինե Դավթյանը: Միասնական երգով հանդես եկան այն մանկավարժները, ովքեր ավարտել են այժմ ուսուցչություն եւ ամուսն հարգատ դպրոցում:

Հունվարի 30-ին մեկնարկեց եւ փետրվարի 8-ին ավարտվեց դպրոցականների 22-րդ մարզական խաղերի համայնքային փուլի ֆուտբոլի մրցաշարը, որն անցկացվեց Կապանի մանկապատանեկան մարզադպրոցում: Մրցաշարին երեք ենթախմբով մասնակցում էր Կապանի դպրոցների 12 թիմ: Եզրափակում համառ մրցապայքարում 6:5 հաշվով հաղթելով Աճառանի համայնքի դպրոցի թիմին, առաջին տեղը գրավեց Կապանի N10 միջնակարգ դպրոցի թիմը: Երրորդ տեղում Կապանի N3 միջնակարգ դպրոցի հավաքականն էր: Մրցանակակիր այս երեք թիմին մարզապետ Արթուր Բաղդասարյանը եւ գավաթներ, մեդալներ, պատվոգրեր հանձնեց Կապանի քաղաքապետ Աշոտ Հայրապետյանը: Քաղաքապետարանի կողմից մրցանակ էր սահմանվել մրցաշարի լավագույն խաղացողի համար:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ - 2013

Նա է ժամանակի ընտրյալը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՑԱՆԻՏՑ

Մենք Արցախի հողում ենք: Չմեռ է, ձյունը ծածկել է սար ու ձոր: Եվ ծնեռային Արցախը մեզ դիմավորում է արեւի ջերմությամբ, հարազատին հանդիպած մարդու ջերմությամբ: Մենք մեզ զգում ենք ավելի հզորացած ու սրբացած: Ախր այստեղ ռուսներ են պայթել: Այստեղ կռիվ էր: Այստեղ հայի ըմբոստ ոգին էր արթնացել ու ձեռնոց նետել անարդարությանը: Ժամանակի նոր հաշվարկն այս սուրբ հողից է սկսվել: Այստեղ մերոնք նորոգ մի խանդավ հիմ են եկել, հասկացել մեկնեկու, ըմբռնել իրար ու միակամ ծառս ելել: Ու պատմական ճշմարտությունը սուր ու վահան դարձրած նրանք նետվել են թարախապալարը կտրելու: Ես մտովի տեսնում եմ այն երիտասարդին, ով քաղաքական հստակ կողմնորոշիչներով գիմված՝ մտավ պայքարի մեջ, որ ժամանակի տերը դարաբաղցին լինի ու նրա ձայնը լսելի լինի աշխարհի բոլոր ծագերում, որ Ղարաբաղի լուսաբացները հայերեն բացվեն: Ես տեսնում եմ այդ երիտասարդին եւ հիշում նրա ուսուցչի՝ վաստակավոր, գերազանցիկ ուսուցիչ Գուրգեն Չայրապետյանի պատմածները. դպրոցում լավ է սովորել, դպրոցի աշակերտների մեջ միշտ տարբերվել է իր կեցվածքով. միշտ հարողկած վզկապով, հագուստով, մաքուր, կոկիկ: Նրա ակտիվությունը սահման չուներ, էներգիայի անսպառ աղբյուր էր Սերժ Սարգսյանը: Հանրօգուտ աշխատանք պետք է կատարել, ինքն էր կազմակերպում, հանրօգուտ աշխատանքի ուղղվածությունն ինքն էր որոշում, ուսուցիչներին մնում էր դիտել նրա աշխատանքը:

– Գիտեք ինչ, – շարունակում է գրույցը վաստակավոր ուսուցիչը, –

Սերժ Սարգսյանը դպրոցի աչքն էր: Եթե նրա ծնողին դպրոց էինք կանչում, ապա միայն շնորհակալություն հայտնելու համար: Բնավորության հետաքրքիր մի գիծ էլ ուներ. երբ դպրոցից գնում էինք արտադրական պրակտիկայի, նա աչքի էր ընկնում հետաքրքիր իր մոտեցմամբ. օգնում էր աղջիկներին, շատ ու կոպիտ աշխատանքը տղաներով էին կատարում, իսկ մանր-մունրը՝ աղջիկները, եւ դա այնքան աննկատ, որ ոչ ոք չէր նկատում:

Երբ Սերժը զինվորագրվեց հայոց մեծ երազանքն իրականացնելու վեհ ու սրբազան գործին, ու ես նրան տեսա ամբողջներից միացում գոչելիս, կովոզների շարքում, չգարմացա, գիտեի, երբ գա վճռական պահը, նա լինելու է մասսաների հետ, նա լիդեր է լինելու, որովհետեւ դպրոցում արդեն երեսուն էին նրա՝ լիդերին հատուկ, աստվածատուր շնորհքը, կազմակերպչական ջիղը մասսաների հետ աշխատելու ժամանակ: Ֆիզիկա առարկայից արտաժամյա պարապմունք պետք է լիներ: Սերժը եկավ թե՛ ընկեր Չայրապետյան, մի խնդրանք ունեւ, մեր դասարանի աշակերտներից շատերը ռուսաց լեզվից կաղում են, իսկ շուտով ստուգողական աշխատանք պետք է կատարենք, նրանցից շատերը «2» կստանան, թույլ տվեք ֆիզիկայի փոխարեն արտաժամյայի ընթացքում ռուսերեն պարապենք: Նա հանձնվելու մեծ վարպետ էր, ես տեղի տվեցի, ընդառաջեցի նրա խնդրանքին: Մարապետից եւ ռուսաց լեզվից ստացան բարձր գնահատականներ. ուսուցիչը ոչ միայն գոհ մնաց աշակերտներից, այլև ցնցված էր՝ եղ ո՞նց եղավ:

Երբ Սերժին տեսա ինքնապաշտպանական կռիվներում, իսկույն հիշեցի նրա դպրոցական տա-

Գուրգեն Չայրապետյան

րիները. ընկերների հետ երբեք կռիվ չէր անում, այլ խաղաղեցնում էր բոլորին, նա իսկական խաղաղության աղավաղ էր, երբեք չէր թողնի, որ տղաներն արջուրների պես իրար կպնեն: Իմ աշակերտներից յուրաքանչյուրն ինձ համար իմ երեխան է: Ու այդ երեխաների մեջ առանձնանում է Սերժը: Դա ոչ թե նրա համար, որ նա երկրի նախագահ է, այլ նրա համար, որ Սերժ Սարգսյանը մարդուն հարգել գիտի, մարդուն գնահատել գիտի: Նա մարդուն մինչեւ վերջ լսելու ունակություն ունի: Նա որ մի բան անում է, իր համար չի անում, այլ հայության համար: Այդպես էր նաև դպրոցում: Ինքն իր համար երբեք ոչ մի հարցով ոչ մի ուսուցչի չէր դիմի, այ, երբ խոսքը վերաբերում էր իրենց դասարանին, դպրոցի որեւէ աշակերտի, նա գնում էր մինչև վերջ, մինչև լուծվեր խնդիրը:

Քիչ լռելուց հետո շարունակում է. – Հայրտությունից ուռչում

է սիրտս, երբ նրան տեսնում եմ աշխարհի հսկաների հետ: Սեր խոսանալու, տեսեք ինչպես է Արցախի հարցը աշխարհով մեկ բարձրացնում, խոսքով սուր ճոճում Ալիեւի դեմ եւ ճշմարտությունը ջրի երես հանում:

Մի բան էլ հիշեցի: Ինքնապաշտպանական ջոկատներին զենք էր հարկավոր: Սերժ Սարգսյանը ծանոթ լինելով մեր դպրոցի արիստանոցի տեխնիկական հնարավորություններին, մոտեցավ ինձ, թե՛ ընկեր Չայրապետյան, արիստանոցը պետք է դարձնենք զենք արտադրող արտադրամաս, ինչ կարծիքի ես: Նա այսուպեսական որոշում կայացնողներից չէ: Գիտեի, որ մինչ առաջարկ անելը հազար անգամ ծանր ու թեթեւ է արել: Համաձայնեցի: Եվ զենք էինք արտադրում, եւ նորոգում: Հետո դպրոցն ընդունեց փախտակալներին՝ Սերժի խնդրանքով: Սակայն ժամանակն էր արդեն, որ

դպրոցը կատարեր ի վերուստ իրեն տրված առաքելությունը: Այս անգամ ես նրան խնդրանք ներկայացրի: Սերժ Սարգսյանն արագորեն լուծեց փախտակալների հարցը, եւ դպրոցը մտավ մշտականոն իր հունի մեջ:

– Եթե Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը դիմի ձեզ՝ ասելով, ընկեր Չայրապետյան, անձնական մի հարց ասա, լուծեմ, ինչ կխնդրեիր նրանից, – հարցնում եմ ուսուցչին:

– Իմ անձնական խնդիրը լուծված է, – եւ բազմանշանակ ժպտում է:

– Ինչ խնդիր էր, եթե զարտույթ չէ:

– Արցախը հիմա ազատ է, անկախ, հայերեն են կարկաչում մեր աղբյուրները, գետերը: Դա է իմ անձնական խնդիրը, նաեւ աշխարհի բոլոր հայերի խնդիրը, որ լուծում ստացավ Սերժ Սարգսյանի նման տղաների շնորհիվ: Թող երիցս օրհնվեն նրանք, եւ հայոց արգանդը թող միշտ նման հայրենասերներ ծնի:

Դրա համար էլ Արցախ աշխարհից ասում եմ՝ մասնակցեք 2013թ. փետրվարի 18-ի ընտրությանը եւ ձեր ձայնը տվեք Սերժ Սարգսյանին: Նա է ժամանակի ընտրյալը, ժամանակը նրան է ընտրել: Իսկ ժամանակը պետք է ճիշտ գնահատել, ժամանակի ձեռքը բաց չթողնել:

Երկար-երկար խոսում ենք Սերժ Սարգսյանի ընկերների, ուսուցիչների հետ:

Եվ բոլորը միաբերան ասում են՝ չիմանաք, թե նախագահ է եւ նախագահ պետք է ընտրվի, դրա համար ենք Սերժ Սարգսյանի մասին որվատանքով խոսում, ոչ: Բոլոր ժամանակներում նրա մասին միշտ այդպես զովասանքով են արտահայտվել: Արցախցին, այն էլ իմացեք, կրվում առյուծ է, իսկ խոսքում վատ է, ասած խոսքն էլ քսքսիմայի արժեք ունի:

...Արդեն երեկո է, Ստեփանակերտն ընկղմվել է լույսերի խաղող բազմերանգ ծովում եւ, կարծեք, տոնածառերն աշխարհին ասում են՝ արցախցին կա ու կլինի, այս հողը հերոսների արյամբ է ձեռք բերվել, ու այս սերունդն արյամբ ձեռք բերածը երբեք չի գիշի...

ՍԱԿԱՅԻ ՄԵՏՈՐՈՂՅԱՆ

Որքանով են իրականացվել Սերժ Սարգսյանի 2008թ. Նախընտրական խոսքումները

Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանի՝ ՀՀ կառավարությանը 2012թ. դեկտեմբերի 26-ին հղած գրությունից տեղեկանում ենք, որ 2008-12թթ. Սյունիքի մարզում որոշակի աշխատանք է կատարվել Սերժ Սարգսյանի նախընտրական հանդիպումներում (2008թ.) արձարված խնդիրների լուծման ուղղությամբ:

Ահավասիկ՝ Սերժի-Կապան նոր միջպետական ճանապարհից դեպի Նոնաձոր տանող 9կմ ճանապարհահատվածի կառուցում, սահմանամերձ համայնքի տրանսպորտային կապի ապահովում: Օբյեկտի կառուցման համար անհրաժեշտ է մոտ 3,5 մլրդ դրամ: ՀՀ 2012թ. պետական բյուջեով այդ նպատակով նախատեսվել է 180,0 մլն դրամ: 2012թ. սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ ավարտվել է տարվա համար պայմանագրով նախատեսված 160,967 մլն դրամի շինարարական աշխատանքների կատարումը:

Միջպետական Ա-2 մայրուղու Գորիս քաղաքով անցնող ճանապարհահատվածի վերանորոգում: Գնահատարարական աշխատանքները մասնատվել են 1-ի 1-ի դրությամբ ավարտվել են նախագծա-նախահաշվարկի փաստաթղթերով նախատես-

ված էր հատկացնել 800,0 մլն դրամ: Ծրագրի իրականացման համար կապալառու՝ «Ռսմար» ՍՊԸ-ի կողմից 2009թ. կատարվել են տարեկան ծրագրով նախատեսված 216,7 մլն դրամի շինարարական աշխատանքներ, իսկ 2010թ. պետական բյուջեով ծրագրի իրականացման համար գումար չի նախատեսվել: Մայրուղու մնացած հատվածի հիմնամորոգումն ընդգրկվել է Սյունիքի մարզի 2012-2014թթ. միջնաժամկետ ծախսային ծրագրի եւ ՀՀ 2012թ. պետական բյուջեի հայտերի նախագծերում, սակայն տեղ չի գտել հաստատված բյուջեում: Համապատասխան ֆինանսական միջոցների հատկացման դեպքում կիրականացվի ծրագրի մնացած մասը:

Խանձախի համայնքի թվով 255 տնտեսության գազիֆիկացում: Խանձախի համայնքի գազիֆիկացման ծրագիրը «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության եւ կառավարման գրասենյակ» (IFAD)-ի կողմից ընդգրկվել է գրասենյակի 2012թ. ծրագրում: Հուլիս ամսում կայացել է շինարարական աշխատանքների իրականացման կապալառուի

ընտրության միջազգային մրցույթ, եւ հաղթող է ճանաչվել «Եվրոպրոֆայլ» հայ-ֆրանսիական կազմակերպությունը: 2012թ. հոկտեմբերի 15-ից սկսվել է օբյեկտի շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Վաղատուր համայնքի թվով 105 տնտեսության գազիֆիկացում: Վաղատուր համայնքի գազիֆիկացման ծրագիրը «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության եւ կառավարման գրասենյակ» (IFAD)-ի կողմից ընդգրկվել է գրասենյակի 2012թ. ծրագրում: Հուլիս ամսում կայացել է շինարարական աշխատանքների իրականացման կապալառուի ընտրության միջազգային մրցույթ, եւ հաղթող է ճանաչվել «Եվրոպրոֆայլ» հայ-ֆրանսիական կազմակերպությունը: 2012թ. հոկտեմբերի 15-ից սկսվել է օբյեկտի շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Խոզնավար համայնքի թվով 98 տնտեսության գազիֆիկացում: Խոզնավար համայնքի գազիֆիկացման ծրագիրը «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության եւ կառավար-

ման գրասենյակ» (IFAD)-ի կողմից ընդգրկվել է գրասենյակի 2012թ. ծրագրում: Հուլիս ամսում կայացել է շինարարական աշխատանքների իրականացման կապալառուի ընտրության միջազգային մրցույթ, եւ հաղթող է ճանաչվել «Եվրոպրոֆայլ» հայ-ֆրանսիական կազմակերպությունը: 2012թ. հոկտեմբերի 15-ից սկսվել է օբյեկտի շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Սպանդարյան համայնքի թվով 130 տնտեսության գազիֆիկացում: Սպանդարյան համայնքի գազիֆիկացման ծրագիրը «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության եւ կառավարման գրասենյակ» (IFAD)-ի կողմից ընդգրկվել է գրասենյակի 2012թ. ծրագրում: Հուլիս ամսում կայացել է շինարարական աշխատանքների իրականացման կապալառուի ընտրության միջազգային մրցույթ, եւ հաղթող է ճանաչվել «Եվրոպրոֆայլ» հայ-ֆրանսիական կազմակերպությունը: 2012թ. հոկտեմբերի 15-ից սկսվել է օբյեկտի շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Անգեղակոթ համայնքի թվով 380 տնտեսության գազիֆիկացում: Գազիֆիկացված Անգեղակոթ համայնքում պոտենցիալ բաժանորդների թիվը 380 է: 2012թ. դեկտեմբերի 28-ի դրությամբ փաստացի բաժանորդների թիվը 177 է:

Խնձորեսկ գյուղի ակունքի շենքի հիմնամորոգում: 2012թ. նոյեմբերի 1-ի դրությամբ ավարտվել է շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Անգեղակոթ գյուղի դպրոցի շենքի վերանորոգում: 2012թ. դեկտեմբերի 25-ի դրությամբ ավարտվել է շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Անգեղակոթ գյուղի մշակույթի տան վերանորոգում: 2012թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ ավարտվել է շինարարական աշխատանքների իրականացումը:

Մեղրի քաղաքի հիվանդանոցի շենքի վերանորոգում: ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N1172-Ն որոշմամբ նախատեսվել է մինչեւ 2012թ. ավարտը «Մեղրու տարածաշրջանային բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի համար կառուցել նոր շենք: 2012թ. հունիսի 1-ի դրությամբ ավարտվել են նախագծա-նախահաշվարկի փաստաթղթերի կազմման աշխատանքները: Համաշխարհային բանկի սահմանած ընթացակարգի համաձայն առաջիկայում կհայտարարվի կապալառուի նոր մրցույթ: ■

2008-13ԹԹ. ԳԼԽԱՎՈՐ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՑ ՄԵԿԸ

ՀՀ Նախագահի թեկնածու Սերժ Սարգսյանին

ՊԱՏՎԻՐԱՆ

ՈՌԲԵՐՑ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
(ԷԶԱՆԱՆՑԻ)

Հանրակրթության բնագավառում, խորհրդային կրթական համակարգի՝ տակավին համառորեն գոյատևող հետմախրքի վրա, բարեփոխումներն ու նորամուծություններն ուրվագծել են մեր նորագող երկրի կրթահամակարգի ուրույն համապատկերը: Նոր ժամանակներում դպրոցի եւ ընտանիքի համագործակցության պահանջարկը, ակներեւ, առաջնահերթ կարեւորություն ունի, սակայն գործնականում, կարծես, անտես է առնվել: Երեխայի իրավունքն ու պարտականությունը համամարդկային ըմբռնում ու չափանիշ են, սակայն դրանք ընտանիքի ու դպրոցի փոխհարաբերություններում իրավական-փաստաթղթային կոնկրետ արտացոլում չունեն: Թեպետ հանրակրթության օրենքի 26, 28 հոդվածները տարփողում են սովորողների եւ ծնողների իրավունքներն ու պարտականությունները, դրանց իրացման ու գործադրման եղանակներն ապրիորի են ու չեն կոնկրետացված: Դպրոցն ու ընտանիքը՝ երկուստեք, կողմնորոշվում են ազգային-ժողովրդական մանկավարժության ավանդույթներով: ԿԳ նախարարության երբեւ մշակած՝ դաստիարակության վերաբերյալ հայեցակարգը նոր ժամանակներում քննություն չի բռնում:

Դպրոցի ու ընտանիքի համագործակցության չափորոշիչները, անորոշ լինելով, ի ցույց չեն դնում աշխատանքի արդյունավետությունը: Ավելին. ի հայտ է եկել հակադարձ երեւույթ՝ կան ընտանիքներ, որոնք դժկամում կան իրաժարվում են կրթօջախի հետ համագործակցությունից: Մինչդեռ գիտունակ սերունդ դաստիարակելու առաքելությունը դպրոցն առանց ընտանիքի կենսագործելի զորու չէ:

Խնդիրը տարողունակ է, եւ լուծումը, հարկավ, ապագայի մեջ է: Խորհում եմ, որ դպրոցի եւ ընտանիքի համագործակցության մշակույթ արարելու համար կարելի է ընդլայնել ԿԳ նախարարության գործունեության տիրույթը՝ այն վերակազմակերպել որպես կրթության, ընտանիքի եւ գիտության նախարարություն:

Ձերդ գերազանցություն, այս դիտարկումը նախապատրաստել էի մեր Քաղաքապետարանում գյուղում, որտեղով անցաք Դուք ուղեկցողներով: Գյուղաբնակի շփոթվածությամբ չկողմնորոշվեցի՝ ո՞ւմ հանձնել: Շարասյանը հետեւող լրագրողական խումբը՝ մեր «Այունյաց երկիր» թերթից, փարատեց իմ երկչոտությունը:

Հանրապետության սահմանները՝ ավելի պաշտպանված ու անվտանգ

Քաղվածք Սերժ Սարգսյանի ելույթներից

Հայաստանն ու Արցախը պատերազմ չեն ցանկանում, սակայն բոլորը պետք է վստահ լինեն՝ մենք արժանապատիվ պատասխան կտանք նետված ցանկացած նարտահրավերի:

– Այսօր ունենք կայացած եւ մարտունակ բանակ, որն ապահովում է մեր հայրենիքի անվտանգությունը:

– Ապահով հայրենիքի թիվ մեկ գրավականը հայոց բանակն է:

– Չինված ուժեր չունենալը թերեւս ոչ մի ժողովրդի կյանքում չի ունեցել այնպիսի ծանր ու ողբերգական հետեւանքներ, որքան մեզ համար: Գուցե սա է պատճառը, որ մեր բանակը ստեղծման օրվանից զգացել է մեր ժողովրդի առանձնահատուկ վերաբերմունքը: Ստեղծված օրվանից եղել է ժողովրդական բանակ:

Ավելորդ չէ հիշել, որ մենք՝ որպես ազգ եւ հասարակություն, մտադրություն չենք ունեցել ստեղծելու եւ պահելու այնպիսի բանակ, ինչպիսին ունենք այսօր: Մենք ստիպված ենք եղել կազմակերպելու մեր ուժերը մեզ պարտադրված պատերազմում պաշտպանվելու համար: Մենք ստիպված ենք եղել կազմակերպելու՝ կանխելու համար այն կոտորածներն ու էթնիկ գտումները, որոնք մեթոդաբար իրականացվում էին մեր եւ աշխարհի աչքի առաջ: Ավելին՝ մեզ հրապարակավ եւ պաշտոնապես սպառնում էին նոր կոտորածներն ու նոր էթնիկ գտումներով: Այդ սպառնալիքներն ավելի քան իրական էին: Դրանց մի մասը նույնիսկ իրականացվեց ինչպես այդ օրերին, այնպես էլ հետագայում:

Ահա այս ճակատագրական պահին էր, որ մեր ժողովուրդը գրեթե գոյից ստեղծեց իր բանակը: Պատերազմի, շրջափակման ու սովի պայմաններում հայ ժողովուրդը ստեղծեց իր բանակը՝ անելու համար միայն մեկ նախադասություն. «Բավական է»: Հայի հետ եւ աշխարհում որեւէ մեկի հետ չի կարելի խոսել յաթաղանի եւ սպառնալիքների լեզվով:

Հայոց բանակը վեր խոյացավ այնպես, ինչպես չէր հաշվարկել ու չէր կարող հաշվարկել հակառակորդը: Մարտի դաշտ իջավ Կարմիր Վարդանների մի այնպիսի սերունդ, որի գոյության մասին գաղափար չունեին ոչ հակառակորդի քարոզչությունը եւ ոչ էլ այդ քարոզչությանը մոլորվածները: Իջավ ասելու. «Բավական է»:

Ընկան հերոսներ, ովքեր իրենց կյանքի գնով մեզ վերադարձրին ապրելու մեր իրավունքն ու մեր արժանապատվությունը: Մենք խոնարհվում ենք նրանց հիշատակի առջեւ, որոնց խիզախությունը այսօր մեր բանակն արժանիորեն կոչում ենք հաղթական բանակ: Ուժ, որ պարտադրեց հակառակորդին զինադադար եւ հարաբերական խաղաղություն: Ուժ, որ պահպանում է այդ խաղաղությունն ու կայունությունը մեր տարածաշրջանում, որ եղավ ու լինելու է Արցախի հուսալի թիկունքը:

Իմ համոզմունքն է, որ Արցախի եւ Հայաստանի դեմ պատերազմը սանձազերծվել է եւ պարբերաբար բորբոքվել է հիմնականում մեկ պատճառով: Մեր ուժը եւ ներուժը թերագնահատել են: Իսկապես մտածել են, որ կարելի է հեշտ եւ արագ հաղթանակ տանել: Այս թերագնահատումը շատ ծանր է նստել բուրի վրա, ունեցել է ողբերգական հետեւանքներ թե՛ Հայաստանի, թե՛ Արցախի, թե՛ Ադրբեջանի ժողովուրդների համար:

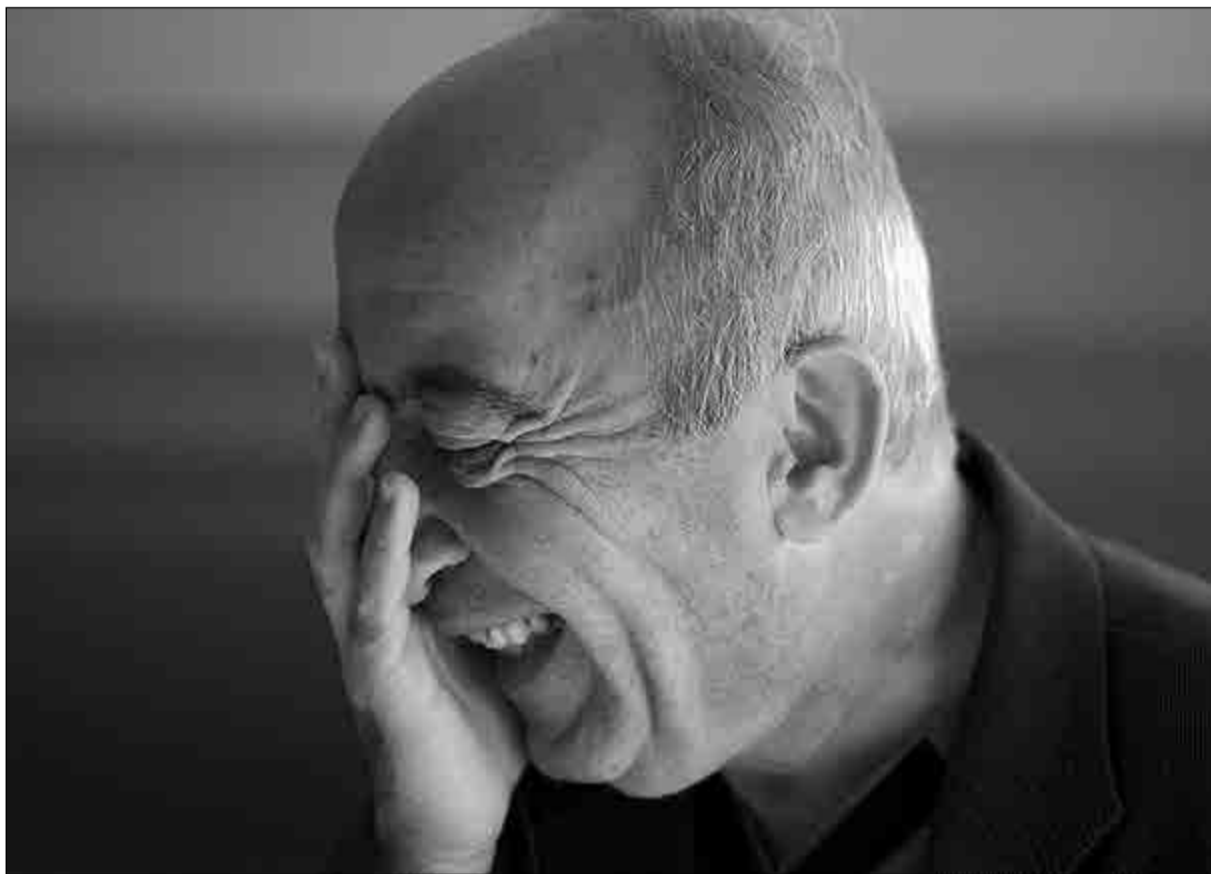

Հայաստանի զինված ուժերն այսօր այլեւս դժվար է թերագնահատել: Սա լրջագույն կռվան է՝ հօգուտ խաղաղության պահպանման: Հեշտ եւ արագ պատերազմների մասին հեքիաթներին այլեւս ոչ ոք չի հավատում: Մենք պատերազմ չենք

սկսել ու չենք սկսելու: Սա ակնհայտ է: Նույնիսկ այն պահերին, երբ կռվի դաշտում ունեցել ենք միանշանակ առավելություն, մենք չենք դադարել պնդել, որ Արցախի հարցը չունի ռազմական լուծում:

Եղերանայր, մի արտասովոր ինձնից թաքուն, Եղերանայր, ես իմ մահը արդեն մեռա...

Լուսանկարը՝ Կարեն Անտոնյանի

Նրա հանճարը հերիքում էր բոլորին

Աճառանակ մահը մեզ-նից խլեց 53 տարին դեռ չբոլորած մեր լավագույն գործընկերոջը՝ սիրված գրող, գրականագետ, փիլիսոփա, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, ՀԳՃՀ Կապանի մասնաճյուղի ընդհանուր ճարտարագիտական կրթության ֆակուլտետի դեկան Վաչե Դապիկի Եփրեմյանին:

Հունվարի 29-ի առավոտից տարածված գույժը ցնցեց Կապանի մասնաճյուղի ողջ կուլեկտիվին. նախ սարսափելի էր որպես լուր, հետո՝ որպես փաստ: ՀԳՃՀ Կապանի մասնաճյուղը կորցրեց մարդկային մեծ արժեք՝ ինքնատիպ անձնավորության: Կորուստն ահռելի է: Մեզնից անժամանակ հեռացավ մեր մեծ ընկեր, բարեկամ, գիտնական Վաչե Եփրեմյանը:

Ինչքան էլ ցավալի է, այլևս մասնաճյուղի պատերի ներսում չի լսվելու ինքնատիպ հունորով, երկաթյա տրամաբանությամբ լեցուն սիրելի Վաչեի ցանկալի խոսքը:

Վաչե Եփրեմյանը՝ իր կյանքն ու հոգին անմնացորդ նվիրելով աշխատանքին, ապրում էր ամեն մի օրով եւ ապրեցնում շրջապատողներին իր խորհուրդներով ու խորհմաստ մտքերով:

Ծնվել է 1960 թվականի հունիսի 11-ին Կապան քաղաքում: 1982 թվականին ավարտել է ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետը, 1987 թվականին՝ համալսարանի հայոց բանասիրության ֆակուլտետի ասպիրանտուրան: 1988 թվականին Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի Մ.Աբեղյանի անվան գրականության

ինստիտուտում պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսությունը եւ ստացել գիտության թեկնածուի գիտական աստիճան: 2008 թվականից բանասիրական գիտությունների դոկտոր է, ԵՊՀ գիտական աստիճաններ շնորհող «Գրականության տեսություն» մասնագիտական խորհրդի անդամ: Հայաստանի գրողների միության անդամ է:

1987-95թթ. Կապանի պետական դրամատիկական թատրոնի գրական բաժնի վարիչն էր:

1994թ. հիմնադրել է «Կապան» («Կապանցիներ») շաբաթաթերթը, որի գլխավոր խմբագիրն էր մինչեւ 2001թ.:

1999 թվականից աշխատանքի է անցել ՀԳՃՀ (Պոլիտեխնիկ) Կապանի մասնաճյուղում՝ սկզբում՝ սոցիալ-քաղաքական առարկաների եւ լեզուների ամբիոնի վարիչ, 2004 թվականից՝ ընդհանուր պատրաստականության դեպարտամենտի վարիչ, 2009 թվականից ընդհանուր ճարտարագիտական կրթության ֆակուլտետի դեկան՝ համատեղությամբ մնալով ամբիոնի վարիչ:

Վաչե Եփրեմյանը 3 մենագրության, 2 գիտական թարգմանության եւ ավելի քան 50 գիտական հոդվածի հեղինակ է: «Անտարես» հրատարակչության կողմից հայտարարված մրցույթում նրա հեղինակած «Կոկտեյլ դեկտեմբերի 21-ով կամ տարօրինակ

տարեգրություն» պատմվածքը 2012 թվականին ճանաչվել էր տարվա լավագույն պատմվածք:

Նա դեռ երիտասարդ էր, կյանքով լեցուն, ուներ բազում ծրագրեր, եւ նրա մահը ոչ միայն կորուստ էր ՀԳՃՀ Կապանի մասնաճյուղի, գրական աշխարհի, այլեւ երկրի մտավորականության համար:

ՀԳՃՀ Կապանի մասնաճյուղի պնօրինությունն եւ պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմ

Լուսանկարը՝ Կարեն Անտոնյանի

Հայ գրականագիտությունը ծանր կորուստ կրեց: Հունվարի 28-ին՝ 53 տարեկանում, Կապանի իր տանը հանկարծամահ եղավ գրականագետ, մշակութաբան, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Վաչե Եփրեմյանը:

Վաչե Եփրեմյանը ծնվել է 1960 թվականի հունիսի 11-ին Կապան քաղաքում: 1982-ին ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրության ֆակուլտետը: 1989-ին ստացել է բանասիրական գիտությունների թեկնածուի, 2008-ին՝ «20-րդ դարի հայ գրականություն, մշակութաբանական ենթատեքստեր» աշխատության համար, բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

2012-ից Հայաստանի գրողների միության անդամ էր:

Հեղինակ է գիտական երկու՝ «Զգրված գրքի ծանոթագրություններ» (2008), «20-րդ դարի հայ գրականություն, մշակութաբանական ենթատեքստեր» (2008), գեղարվեստական մեկ՝ «Հավելված» (2012) բանաստեղծական ժողովածուի, ինչպես նաեւ ավելի քան 50 հոդվածների եւ ուսումնասիրությունների: Տպագրության ընթացքում էր նրա «Բնագիր եւ մեկնություն» աշխատությունը:

Վաչե Եփրեմյանի հոդվածներին ու հրապարակումներին բնորոշ էին գրականության պատմության լայն ընդգրկումը, մշակութաբանական-փիլիսոփայական ուղղվածությունը, հայ գրականության թաքուն ենթատեքստերը վերհանելու հմտությունը:

Նա դեռ ճանապարհի ուներ անցնելու, եւ շատ մտահոգումներ կիսատ մնացին:

Սակայն այն, ինչ հասցրեց անել, նրա տաղանդի վկայությունն է, նրա մշտանմա հանգրվանը հայ գրականագիտության մատչանում:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ**

Դժուար չէ Դժուար փոխարինել

Խուսարուփի սլացքն ի վեր համբառնած այր մի...

Կապանա տունը, բանասիրական երեւանը, Սյունիքի գրապաշտ սփյուռքը ծանր կորուստ ունեն. սրտի վրահաս կանգը շիջեց վաչեփրեմյանական իմաստապարզեւ հրացուլը: Բոլոր ճանաչողները, մխիթարանքին հուսալով, փնտրտուք են սկսել նրա ստեղծագործությունների խորախորհուրդ էջերում. ինչո՞ւ էր քանքարապաշտ մեր հայրենակիցը գեղապատկեր խորհում երկրայինի ու երկնայինի սահմանին. «Մի փետուր ընկավ ափերիս մեջ, կվերադառնաս գարնան սկզբներին՝ Կամ վարդի տեսքով, Կամ թռչնի նման: ...Մահն, ի վերջո, սիրո տարբերակ է: Ամենաքիչ մահը պատմության մեջ է: Որովհետեւ պատմությունը աշխարհի ու մեր միջեւ չափվող տարածությունն է»:

Բանասիրության դոկտոր Վ.Եփրեմյանը լույս աշխարհ է եկել 1960-ի հունիսի 11-ին, Ղափանում. որդի՝ Կարմիր դարում հանրապետի բռնադատված Փափագի եւ Մարուսայի: Սերուն է Կովսականի հինավուրց Մագրա-Մացրու գյուղի համբավանուն գերդաստանից:

Նորոգ հանգուցյալը սովորել է ԵՊՀ-ում, ավարտել ասպիրանտուրան, գիտությունների թեկնածու է 1988-ից, դոկտոր՝ 2008-ից, ընդամին՝ ԵՊՀ գիտական աստիճանները շնորհող՝ գրականության տեսության խորհրդի անդամ էր:

1987-95թթ.՝ Ղափանի դրամատիկական թատրոնի գրական բաժնի վարիչ, 1994-2000թթ.՝ «Կապան» (հետո՝ «Կապանցիներ») թերթի գլխավոր խմբագիր, 1999 թվականից՝ ՀՀԳԿ Կապանի մասնաճյուղի սոցիալ-քաղաքական առարկաների եւ լեզուների ամբիոնի վարիչ, ապա՝ ընդհանուր ճարտարագիտական կրթության ֆակուլտետի դեկան: 2012 թվականից ՀՀ գրողների միության անդամ էր:

Երեք հիմնարար մենագրության, 50-ից ավելի գիտական հոդվածի հեղինակ է: Լավագույն պատմվածքի մրցանակակիր է ճանաչվել 2012թ.:

Իր իսկ բառերով՝ «Լուսավոր մարդկանց կենսագրությունը թվերի փառահանդես ու նկարների հավաքածու է: Հայացք է, Հասված Բառ, Ասված Բառաշարի մեջ լինող լռություն, լիքը-լիքը հոգի, Միայնակին պաշարած՝ ցավ պատճառող ամայություն»: Այսպես ճառագուն էր նորահայտ իմաստասերի խոհերով, որոնք գուցե կային հազար տարի առաջ կամ լինելու են հազար տարի հետո, եւ մեկը պեղելու-վկայակոչելու է 52-ամյա Վաչեին: Ու թերեւս քչերը հաշտ ու անկռիվ ներեն, որ հազարին սիրելու փոխարեն չնվիրաբերվեց մեկին ու չշառավիղվեց. «Օ, կործանված սերեր, բոլորն էլ անուն են ունեցել...»:

Անթաքույց մեծատաղանդ էր: Բանասիրության մեջ կամխորոշեց-ուրվագծեց վաչեփրեմյանական՝ ապագային միտված ինքնատիպ դպրոցը: Նրա համախոհ գրուցակիցը լինելու համար անհրաժեշտ էր դույզն-ինչ ծանոթ լինել համաշխարհային պատմությանը, մշակութաբանությանը, գիտության արդի զարգացումներին ու գրականության մեծերի ստեղծագործություններին: Իր քանքարի բացահայտման առումով նա բարդ ու մտորելի էր, ինչպես հյուլեական միջուկը, գալակտիկական խռոչը, փիլիսոփայական մտքի փայլատակունդ երկրի որեւէ ծագում:

Նրա գրավոր խոսքը մեր նորացող հայրենիքի համար արժեւոր էր գեների պես՝ հայկականության համաշխարհային ճանաչման ասպարեզում: «Գիրքն ամեն լինողի ճակատագիրն է: ...Բանաստեղծությունը փորձ է՝ ընթերցելի դարձնելու երկնքում գրառված ճակատագրերը: Լռությունը, Բանաստեղծությունը, Մշակույթն անսկիզբ են ու անվերջ»: Ակներեւ՝ իր թերատված կենաց ճանապարհի օրերից մեկուն մարգերեացել էր՝ ինքն էլ անսկիզբ ու անվերջ է...

ՈՐԲԵՐՏ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
(ԷՋԱՆԱՆՑԻ)

Լռութայան ծանոթագրություն

...այսպես չպետք է լիներ, Վաչե Եփրեմյան, Վաչե, Վաչիկ, առավոտ ծեղկն վատ երագի արթուն շարունակության պես քո ու մեր եղբայր Ավագի՝ «ախպերս մեռավ, մարդիկ, Վաչիկս, Վաչե Եփրեմյանը» սարսռազդեցիկ գույժն ուրիշ նշանաշար պետք է ունենար, թեկուզ էլի գույժ, գոնե ասեր՝ «ախպերս մեզ լքեց ու Ազոավաքարում փակվեց, մարդիկ», որովհետեւ քեզնից սպասում էինք, որ անսպասելի գնալու ես, որովհետեւ քեզնից սպասում էինք, որ էլ ավելի ես մեռնալու, բայց գոնե մի Համբարձման գիշեր հովվին ընծեմված պատեհության պես մի պատեհություն էլ մեզ շնորհելու հույսն ունեինք, Վաչիկ...
...այսպիսի Լռություն քեզնից չէիր սպասում, այլ, Հեռացումի այսպիսի ե-

կարգ քո Տեսակի համար չէիր վկայել այր...

...ու ցորենը մասուրի չափ, ու գարին ընկույզի չափ մի՞թե չեն դառնալու, մի՞թե Հեռանալու չափ անհավատ էիր դարձել մի հավատի հանդեպ, որ դու էիր սերմանել փորձում, մի՞թե այդքան անբնագիր էին մեր ժամանակները, որ անՄեկնություն որոշեցիր թողնել, Վաչիկ...

...մի՞թե չգիտեիր կամ մի՞թե անգիտացար, որ քո Տեսակի այստեսակ Լռությունը, որ քո Տեսակի այստեսակ Հեռացումն է խրվելու չափ փխրեցնում հողը... մի՞թե Փոքր Սիերին դադարել էիր սիրել, Վաչիկ...

ԱՐՔՄԵՆԻԿ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ
«Գրական թերթ»
1 փետրվարի 2013թ., N1

http://i.kim.hayastan.free.fr

«Տեղահան նժարներ...»

Այս ժամանակները... տագնապների այս խուլ ու համր երկունքը: Մտածումների բեռն ծանրությանը հակադիր՝ ճշմարիտ արժեքների նժարի թեթեւաւալ-բարձրանալը... Այս թվացյալ վագրի մեջ՝ ընդարմացման միապաղաղ զաղջություն-գոլությունը, որ սառնությունից էլ վատթար է, երբ օրեցօր փոքրացող ողջամտությունը մի կերպ, հագիվիազ է կարողանում ճշմարիտ ու վաղանցիկ արժեքների նժարները պահել հավասարակշիռ:

Ասում են... տեսնես՝ Կապանը զգո՞ւմ է իր մեծերի կորուստը, կորստի մեծությունը... իր մի քիչ որբանալը, մի քիչ աղքատանալը... մի քիչ շնորհից ընկնելը:

Մենք երբեմն մտնում ենք եկեղեցի՝ ապաշխարանքի փուր-նշխարներ ենք տանում (կամ նրանք են մեզ տանում), բայց խորանում արդեն խնդրառու-պահանջատեր ենք դառնում, իսկ մարդ-եկեղեցու խորան մտնո՞ւմ ենք, նայո՞ւմ ենք

ներս. երբեւէ...

Կյանքից դուրս վիճակներ են մեզ թվում տաղանդավոր մարդիկ, անսովոր ու անհասանելի, ակնածելի ու պատկառելի (վերնահարկը դատարկների համար գուցե եւ՝ քամահրելի):

Կենտրոնահեռ են թվում բազմուղեղ այս դրսեւորումները, բայց իրականում կենտրոնամետ են ավելի, քան մնացածները: Չորավոր արմատների շնորհիվ է, որ կարողանում են ծավալվել ու տարածվել, մեզ համար անհասանելի հեռուն գնալ: Ու նրանց ձեռաց ու գործարար է նաեւ, որ վաղանցիկ ու ճշմարիտ արժեքների նժարները պահվում են հավասարակշիռ... զուգահեռաբար էլ՝ փրկում՝ մեր մարզն ու քաղաքն իրենց ծանրակշռությամբ, մեր երեսը պարզ անելով, մեր ոգու սովը մեղմելով...

Շատ մոտիկից ծանոթ չի Վաչե Եփրեմյանին, այդ տաղանդավոր ու եզակի մարդուն: Բայց միշտ փայլալից են մարդու այդ

А свет остался

Ваче Епремяну посвящается !

29 января...

С самого утра валит непрекращающийся снег, словно предупреждая о чем-то. Как бы не хотелось остаться дома, приходится спешить на работу. Все так же бегут в школу дети, по улицам едут такси. Обычные будни... Однако известие о безвременной кончине всеми любимого Вачика заставило встряхнуться всех.

Странная и несправедливая закономерность - ранняя смерть лучших коснулась и его. Но смириться с этим нелегко. Нелегко тем, с кем он встречался на улице и поражал обостренным чувством юмора и тем, с кем ему приходилось работать в коллективе и удивлять их каждый день и каждый час. Его любили, уважали, прощали слабости, потому что знали - в нем нет ни капли зла, ни спеси и гордыни. В своем сердце и крови он нес благородный дух, болея страданиями и недугами знакомых и близких. А живя в окружающем обществе, он переживал и мучался за жизнь людей вне своих собственных, личных обстоятельств.

Несмотря на свой разум и научные достижения, он был абсолютно прост и легок в общении, неимпозантен и невероятно остроумен. Последнее проявлялось почти в каждом слове. Его глубокий внутренний мир бил горячим ключом. Это видели и осознавали все, хотя некоторые не желали признавать... Но он продолжал жить с благородством и беззлобием в душе и неприязнью ко всему противоречащему его идеалам. Честный и мужественный, он не робел и не отступал перед правдой, находил ее и отстаивал любой ценой, противясь унижительной лжи и фальши. Он имел смелость самостоятельно мыслить и вслух выражать свои мысли! Он был самим собой: единственным неповторимым и незаурядным!!!

Бездонные, грустные глаза часто при встрече с людьми озарялись, излучая исключительный свет. Его уже нет с нами. А свет остался...

Нуне Геворкян

Ու ցավն էլ է բոլորինս...

Պիտի այդպես լինի:

Պարտավոր է՝ այդպես լինել...

ՍԱՐԻ ԱՆԱԲԵՆՅԱՆ

Կոկորեյլ՝ դեկտեմբերի 21-ով եւ մի քիչ ժամանակագրությամբ

ԽՈՒՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Այդ օրը կեսգիշերին ժամանակն ավարտվելու էր: Տասներկու տարի խոսում էին դրա մասին, հողվածներ ու գրքեր էին տպագրվում, ավագ դպրոցի դասատուները աստղագետների ու պայծառատեսների բնութագրերը քամուն էին տալիս, հավատում-չէին հավատում, հավատալու դեպքում հեզմանքն անպակաս էր, երբ չէին հավատում, ապա հառնում էր Կարմիր Պողոնի Կրթության գերագնացությամբ ավարտածի բուք, տապաքով շինված դեմքը... Ժողովուրդն իրոք չէր հավատում: Ամեն ինչ տակնուվրա եղավ, երբ առավոտյան Յեղիմակը հեռուստատեսությամբ ունեցավ եւ հաստատեց, որ կեսգիշերին ժամանակն ավարտվելու է: Շատերն անմիջապես նետեցին իրենց ժամացույցները, որ մնացյալ ժամանակը հավերժություն թվա, ոմանք էլ կանգնեցրին ժամացույցի սլաքները, որ ստեղծվի այն տպավորությունը, թե հավերժություն ասվածը մեկ օրն է որ կա: Ապրելու համար միշտ էլ մեկ օր է տրվում, իսկ հաջորդ օրերը թաքնվում են գաղտնիքի պատյանի մեջ: Ասել է թե՛ մարդիկ միշտ մեռնում են հաջորդ օրը:

Յեղիմակի ելույթից հետո Երկրի սովորական մարդիկ չհմայեցան՝ շփոթվեցին, թե՛ շարունակեն թիթեռավայել կյանքը: Քիչ հետո ուշքի եկան եւ որոշեցին երեխաներին հեռու պահել հնարավոր խառնաշփոթից: Հոգեվարք ապրող ժամանակից անտեղյակ երեխաներն էլ շարունակեցին անեծօրյա ծվվոցով տունտունի կամ քարկտիկ խաղալ, քաշքշել իրար մագերից, ավագե կողակներ շարտել անդուր անցողիների վրա: Որ երեխաներն իրոք անտեղյակ էին, հասկանալի եղավ այն պահին, երբ բակում խաղացող երեխաներից մեկը գլուխը թեթեց իրենց պատշգամբի կողմը եւ ծղրտաց՝ «մա՛մա՛մ, սոված ե՛տե՛մ»...

Պատշգամբների բազրիքներին կոթնած, պատուհանագոգերին հենված՝ երեխաների խաղին հետևող ծնողներն, ըստ երեւույթին, ավելի խաղաղ էին, քան նախորդող տասներկու տարվա ընթացքում: Այլևս հարկ չկար մտածելու, թե երեխան մեծանա՞ ի՞նչ է դառնալու, միմուճար աղջիկը ո՞ր օլիգարխի թոռան հետ ամուսնանա, որ կյանքը դրախտին մանավի, այլևս չէին ջղայնացնում բալիկների՝ երեք օր առաջ գնված հագուստի ցեխտվելուց... Երեխաներն այլևս իրենց ապագան չէին: Ապագան այլևս չէր լինելու:

Կյանքն անսպասելի մաքրվել էր ձեռակառույցներին: Խորեալին տրաքացնելու ծածուկ բաղձանք փայփայել, ուրիշի կնկա վրա աչք տնկել, ընտանեկան ալբոմը խցկել հյուրերի գիրկը... Անգամ անհասկանալի քաղաքագետներն ու անչափ հասկանալի քաղաքական գործիչները դադարեցրին գլոբալ հարցադրումներ

պարունակող բանավեճերը, որոնք իրականում միշտ էլ ուղղված էին անձնական կենցաղի բարելավմանը, նույնիսկ նրանք հասկացան, որ արդեն ոչ մի նշանակություն չուներ ինքնորոշման իրավունք, անկախություն, տարածքային ամբողջականություն եւ նման կարգի բաները: Պարզվեց՝ դրանք ապագայի չլինելու դեպքում կատարյալ անհեթեթություններ են: Մի խոսքով՝ Սերն ու Ամոթը վերադարձան ամենքին:

Սակայն տարօրինակ բաներ էլ տեղի ունեցան: Հավերժությունից իրոք գլուխ հանողները, ոգեւորված երեխաների անվրդով խաղերից, շարունակեցին իրենց «քաղաքակրթական արշավանքը»: Երկրի նոտարը շնչասպառ համոզում էր մի քաղաքացու, որ վերջինիս սեփականացրած հողատարածքը օրինականացնելու համար անհրաժեշտ է էսքան գումար՝ առանց մուծման անդորրագրի, Երկրի դասախոսն իր գրած կուրսային աշխատանքը փորձում էր սաղացնել ուսանողի վրա առասպելական վճարով, Երկրի կթվորուհին թաքուն ջուր էր խառնում կաթին... Այս դեպքերում Սերն ու Ամոթը նորից էին վերանուն ամենքից...

Կեսօրին երկնքից երեք դիվերսանտ իջան: Առաջինը խփվեց սահմանապահների արձակած գնդակից: Երկրորդը սարսափած նորից երկինք ելավ: Երրորդը դիվերսանտը բարեհաջող վայրէջք կատարեց եւ սկսեց գոռոռալ:

- Կամ ի՞նչ փրկեք, կամ պարաշյուտս: Հայտնվեց Երկրի գնդապետը, մի բանի պտույտ արեց դիվերսանտի շուրջը եւ կայացրեց իր վճիռը:

- Դու հե՛չ, այ պարաշյուտդ ազգին պետք կգա հաստատ:

Ցավալին այն էր, որ հետո պարզվեց իսկությունը՝ դիվերսանտները մերոնք էին եւ ընդամենը նորմատիվներ էին հանձնում: Երեխաները սրամիջ էլ էին անտեղյակ, քանի որ այդ պահին նրանք հանդիպում էին երկու մանկագրի հետ, որոնք մերկայացան Գրիմ Արած Եղբայրներ անունով: Արանք երեխաներին նախ՝ մերկայացրին մի չսված-չտեսնված հեքիաթ, հետո՝ բառախաղի ցնցող օրինակ: Ահա հեքիաթը. «Լինում է, չի լինում, մի անտառապահի տնակ է լինում: Հետո պարզվում է, որ անտառում երբեք անտառապահ չի եղել: Բա էլ տնակը ո՞վ էր շինել...»:

Անսպասելի ծյուն տեղաց, եւ Գրիմ Արած Եղբայրներն առիթից օգտվելով հորինեցին մարդկությանը հայտնի ամենափայլուն բառախաղը:

Այս ծյունը նույն ծյունն է, որ պոկվել է գույնի ծայրից կամ էլ հույնի բույնը քանդող սյունից:

Հետո չգիտես ինչու մանկագիրներն արտաբերեցին խորհրդավոր խրատը:

- Բառախաղերը ձեզ միշտ պետք են գալու:

...Մեծ ժամանակն ավարտվում էր իր

ծելով, պատմական ժամանակն էլ դադարելու ինքնուրույն ճանապարհ էր ընտրել: անցավ տարբերակը ետ դառնալով սրբագրումներ անելու մեջ էր: Եվ սկիզբ առավ պատմական կառնավալը: Իշխանաց կղզում կարմիր քամին համառորեն չէր բարձրանում, եւ Սամվելն անհամբեր նայում էր ծովի ալիքներին: Երկար սպասելուց հուսահատված շրջվեց եւ ի՞նչ տեսնի՝ դիմացը կանգնած էր հայրը՝ մերկացրած սուրը ձեռքին: Սամվելը հորը վերադարձրեց վաղուց հայտնի բնորոշումը՝ «Համբալ»: Հայրը ժպտաց, նրա ժպտի մեջ պարզ ընթերցման էր «Ամեն անգամ հոքի բախտը չի բերելու» արտահայտությունը: Ժպտաց, ժպտաց ու սուրն անվրդով մխրճեց նախկին հայրենասերի կուրծքը: Այ այս պահին բարձրացավ կարմիր քամին եւ ցրիվ տվեց պատմավեպի ժամծնված էջերը: Սատեռադարանի մոտ հավաքված անբոխի միջից լսելի եղավ՝ «Արժանի՛ էր»:

Մի ուրիշ երկրում կայսրն ու իր մերձավորները հանձնում էին «նսացած սոնդոլին» մնալու եւ ռուզիկների կայսրություն չգնալու: Սա էլ ժամեր տեսած քաշքշուկից հետո շշմջաց՝ «համոզեցիք»: Ցարն անմիջապես ետ վերցրեց իր հրաժարականը եւ շարունակեց զբաղվել լուսանկարչությամբ:

Նույն Երկրում գավեշտական բեղերով մարդը կոնդիցիոներ էր տեղադրում գազախցիկում, իսկ հայտնի փիլիսոփան էլ շարունակում էր խնամել իր միակ խնձորենին... Կարծեմ՝ մի անգամ ասել եմ՝ ապագայից խուսափելու կամ նրան հաղթելու ելքը հավերժությունը չէ, այլ Վերադարձը Սկզբին: Ինչքան հեռանում ես ապագայից, այնքան նա հուսահատվում է: Օդանավակայանում վեց հոգի փորձում էին ճշտել Եգիպտոս թռիչքի ժամը, սակայն ապարդյուն, քանի որ եւ իրենք էին նետել ժամացույցները, եւ օդանավակայանի տնօրենությունն էր ազատվել ավելորդ շոայությունից...

Այլևս ժամանակ չկա, բացի դրանից, թանաքը վերջանում է, աչքերիս լույսը քիչ-քիչ մարում, այնպես որ ավարտում եմ այս տարօրինակ տարեգրությունը: Ձեռագիրը փաթաթում եմ գլանածեւ, տեղավորում շշի մեջ: Եթե որեւէ մեկը հայտնաբերի քառածալ թուղթ, ուրեմն դա բնօրինակը չէ»:

Երբ երկրի ձեռագրագետը հեռուստադիտողներին մերկայացրեց շշից հանած 144 տարվա հնություն ունեցող քառածալ ձեռագիրը, հանկարծ հայտնվեց Յեղիմակը եւ ուղիղ հերարձակումով Երկրի բնակիչներին հաղորդեց:

- Վաղը՝ դեկտեմբերի 21-ին ժամանակն ավարտվելու է...

Շատերն անմիջապես նետեցին իրենց ժամացույցները, որ մնացյալ ժամանակը հավերժություն թվա, ոմանք էլ կանգնեցրին ժամացույցի սլաքները...

ՎԱՉԵ ԵՓՐԵՄՅԱՆ

**ՓԱԿ ԴՌԱՆ
ԵՏԵՎՈՒՄ
ՆՆԱՐԱՎՈՐ Է ԲԱՆ
ՉԼԻՆԻ,
ԻՄԿ ԿԻՍԱԲԱՑ
ԴՌԱՆ ԱՐԱՆՔԻՅ
ԳՈՆԵ ԼՈՒՅՍ Է
ՆՇՄԱՐՎՈՒՄ**

Ինչ է ուզում բառը, որ հերետում է քեզ՝ իբրեւ ճակատագիր.

ու՛ր է քանում ճանապարհը՝ այսքան խարխուլ.

դու այնպես էլ չես գրնելու սկիզբը առավորի, վերջը կեսօրվա

- մարմինդ հանձնիր իրիկնային քամուն՝ նա կիշխեցնի անվույթ խոսքումներդ, որոնք հեռու էին արցունքներից եւ ցավից:

Բացիր դռները գիշերվա.

դու կրեսնես մի ծառ՝ միայնակ ու թախծուր, հիշիր նրան՝ իր ճյուղերի փակ կլուսավորի քո հայացքը,

եւ իրերը ձեռք կրերեն նոր անուններ:

*Բացիր դռները գիշերվա
եւ կրեսնես մի աշուն,*

*որ թավալվում է ներկա լինելու ձգքման մեջ.
Այսպեղ ցավից գեղեցկությունը չի ծաղկում...*

Մա՛ է վայրը երազանքների...

*բայց ո՛ր են աչքերը՝ քեզ հսկող,
ո՛ր են ձեռքերը՝ քեզ ուղեկցող,
թփերի մեջ գրոտում է ձայնը,
որ քոն էր եւ այժմ հեռու է քեզնից:*

Օ՛, կործանված սերեր, բոլորն էլ անուն են ունեցել,

Օ՛, կործանված առավուրներ, օ՛, կործանված կեսօրներ,

Ինչո՞ ցավից գեղեցկությունն այլևս չի ծաղկում...

*Ուրեմն՝ թաքցրու քեզ խոսքերի մեջ, քարերի փակ, ձայնի երեսում,
հնայում է այն բառը, որը չի երեսում,
հանելի է այն վիճակը, որը դեռ չի բացահայտվել...*

*Միայն վերջին բառը պահիր քեզ,
վերջին բառը՝ դաժան ու վրեժխնդիր:*

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ՀՀ կառավարության 2011թ. հունիսի 10-ի N973-Ն որոշումը Գորիս քաղաքում զբոսաշրջության զարգացման մասին

«Զբոսաշրջության եւ զբոսաշրջային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 10-ի N 973-Ն որոշման

ԳՈՐԻՍ ՔԱՂԱՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՅՏԵՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԳԵՐԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅՑՆԵՐ

1. Գորիս քաղաքը հայտարարել զբոսաշրջային կենտրոն:
2. Հաստատել Գորիս քաղաքի զարգացման ծրագրի հայեցակարգային նպատակները եւ գերակա խնդիրները՝ համաձայն հավելվածի:
3. Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարին՝ սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո վեցամսյա ժամկետում մշակել եւ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը ներկայացնել Գորիս քաղաքի պատմամշակութային հիմնավորման նախագիծը եւ քաղաքի պատմական տարածքի, ըրա առանձին հատվածների վերակառուցման եւ օգտագործման հայեցակարգը:
4. Հայաստանի Հանրապետության կնոնոմիկայի նախարարին՝
  - 1) սույն որոշման 3-րդ կետով նախատեսված հիմնավորումը եւ հայեցակարգը հաստատելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո վեցամսյա ժամկետում ապահովել Գորիս քաղաքում զբոսաշրջության զարգացման ծրագրի մշակումը եւ այն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացնելը՝ Գորիս քաղաքի զարգացման ծրագրի հայեցակարգային նպատակներին եւ գերակա խնդիրներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով Գորիս քաղաքի պատմամշակութային հիմնավորման նախագիծը եւ քաղաքի պատմական տարածքի, ըրա առանձին հատվածների վերակառուցման եւ օգտագործման հայեցակարգը, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշումը:
  - 2) Գորիս քաղաքում զբոսաշրջության զարգացման ծրագրի մշակման գործընթացում ապահովել բոլոր շահագրգիռ կողմերի համագործակցությունը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաեւ միջազգային փորձագետների ներգրավումը:
5. Սահմանել, որ՝
  - 1) Գորիս քաղաքում զբոսաշրջության զարգացման ծրագիրը մշակվում է՝ հիմք ընդունելով Գորիս քաղաքի գլխավոր հատակագիծը:
  - 2) անհրաժեշտության դեպքում Գորիս քաղաքի գլխավոր հատակագիծում կարող են կատարվել փոփոխություններ՝ Գորիս քաղաքի պատմամշակութային հիմնավորմանը համապատասխան:
  - 3) Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

1. Գորիս քաղաքի զարգացման ծրագրի հայեցակարգային նպատակները բխում են զբոսաշրջության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նպատակներից՝ ամրագրված 2008 թվականի փետրվարի 13-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հավանության արժանացած զբոսաշրջության զարգացման հայեցակարգով՝ այն է՝ ավելացնել զբոսաշրջային արդյունաբերության ներդրումն ազգային եկամտի ավելացման, համաչափ տարածքային զարգացման, բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման եւ աղքատության նվազեցման գործընթացում՝ պայմանավորված՝
  - 1) զբոսաշրջային այցելությունների թվի աճով:
  - 2) զբոսաշրջությունից ստացված եկամտի ավելացմամբ:
  - 3) աշխատատեղերի ստեղծմամբ:
2. Հայաստանի զբոսաշրջային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործմամբ նոր, մրցունակ զբոսաշրջային ուղղությունների զարգացման, զբոսաշրջային սեզոնի երկարաձգման միջոցով Հայաստանի զբոսաշրջային մրցունակության բարձրացումը, Հայաստանի համայնքներում զբոսաշրջության զարգացումը զբոսաշրջության բնագավառում վարվող պետական քաղաքականության նպատակների իրականացմանն ուղղված հիմնական խնդիրներից են:
3. Իր բնակլիմայական պայմաններով, պատմամշակութային եւ ազգագրական առանձնահատկություններով ու ավանդույթներով եւ արդեն իսկ զարգացող ենթակառուցվածքներով Գորիս քաղաքը լուրջ հեռանկար ունի զբոսաշրջային կենտրոն դառնալու եւ Հայաստանի զբոսաշրջային արդյունաբերության մեջ իր ուրույն տեղը ու դերն ունենալու:
4. Գորիսն իր աշխարհագրական դիրքով ունի առանձնահատուկ բնություն, ինչը նպաստավոր պայմաններ կստեղծի էկոլոգիական եւ արկածային զբոսաշրջության զարգացման համար:
5. Հաշվի առնելով Գորիսում գոյություն ունեցող մշակութային հուշարձանների բնույթը, գեղարվեստական արժեքը, առանձին հուշարձանների եւ հուշարձանախմբերի՝ ժամանակակից կյանքի գործնական պահանջների համար օգտագործելու հնարավորությունները, քաղաքում զբաղեցրած դիրքը, ինչպես նաեւ, ելնելով նրանց ապագա օգտագործման, շրջապատող տարածքների գործառական ճիշտ կազմակերպման տեսանկյունից՝ հնարավոր է Գորիսի պատմական կենտրոնում ստեղծել քաղաքի ելույթը համապատասխան մշակութային գոտի՝ «Հին Գորիս» պատ-

մամշակութային արժեքները:

6. Գորիսի արժեքավոր հուշարձաններից հատկապես առանձնանում է հին Գորիսը՝ վաղ շրջանի ամրոցով, ժայռափոր բնակելի եւ հասարակական համալիրներով, «քերծերով», «քրատակներով» եկեղեցին, դպրոցը, տպարանը, «Պասսաժի» խանութները, հյուրանոցը, լինոնադի գործարանը, բաղնիքը, Միրումյանների, Յոլյանների ու Բադիրյանների առանձնատները:

7. Գորիսը, հանդիսանալով միջազգային հնարավորություններ ունեցող ակտիվ կենտրոն, Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի, ինչպես նաեւ հարեւան Իրանի համար լավագույն հնարավորություններ ունի վերածվելու նաեւ տարանցիկ զբոսաշրջային գոտու՝ իր յուրօրինակ բնական հանգստի գոտիներով եւ մշակութային միջավայրում հյուրընկալության կազմակերպման առանձնահատկություններով:

8. Զբոսաշրջային կենտրոնի զարգացման նպատակներից է նաեւ տեղի բնակչության հոգեւոր կրթական մակարդակի բարձրացումը, մարզում մշակութային կյանքի ակտիվացումը, արժեւորումը:

II. ԳՈՐԻՍ ՔԱՂԱՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՅՏԵՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

9. Գորիս քաղաքի զարգացման ծրագրի հայեցակարգային նպատակներն են՝ մինչեւ 2016 թվականը՝

- 1) Գորիս քաղաքը միջազգային չափանիշներին համապատասխանող, տարվա չորս եղանակի զբոսաշրջային կենտրոն դարձնելը՝ զարգացնելով այն որպես՝
  - ա. մշակութային զբոսաշրջության կենտրոն,
  - բ. այլընտրանքային եւ արկածային զբոսաշրջության կենտրոն,
  - գ. էկոլոգիական զբոսաշրջության կենտրոն,
  - դ. համահայկական, ինչպես նաեւ միջազգային մանկապատանեկան եւ երիտասարդական ճամբարատեղի:
- 2) նպաստել Գորիս քաղաքի մշակութային կյանքի ակտիվացմանը, աղքատության հաղթահարմանը, մարզի համայնքներում կենսամակարդակի բարձրացմանը՝ արդի պետական քաղաքականության իրականացման համատեքստում:
- 3) զբոսաշրջային կենտրոնի զարգացումը կապահովելու եւ կիրականացվի այնպես, որ տեղի մշակութային ժառանգությունն առաջին հերթին կարծեւորվի եւ պատշաճ կերպով կապահավի հենց տեղի բնակչության կողմից, զբոսաշրջային կենտրոն, որտեղ հենց համայնքի անդամներն ավանդական եղանակ-

ներով կներկայացնեն նախնիներից իրենց հասած ժառանգությունը՝ միաժամանակ զարգացնելով սպասարկման, հյուրընկալության, առևտրի, հուշանվեղների արդյունաբերության ոլորտները եւ ստեղծելով եկամտների այլընտրանքային աղբյուրներ:

III. ԳՈՐԻՍ ՔԱՂԱՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԳԵՐԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

10. Գորիս քաղաքի զարգացման ծրագրի գերակա խնդիրներն են՝

- 1) զարգացնել մշակութային մասնակցողական զբոսաշրջությունը Գորիս քաղաքում եւ հարակից համայնքներում: Զբոսաշրջային արդյունաբերության զարգացումը Գորիսում հատկապես կարելու խթան կարող է հանդիսանալ Գորիսի կից համայնքներում ամբողջական պահպանվող գյուղ-թանգարաններ հիմնելու համար: Որպես հատուկ ազգային ինքնության ներկայացման եւ գրավիչ զբոսաշրջային օջախներ՝ վերջինները, հյուրընկալելով զբոսաշրջիկներին, իրենցում պահպանված կենցաղով ու ավանդական մշակութային կացութեւերով կարող են հնարավորություն տալ այցելուներին ներգրավվել հաղորդակցության ինտերակտիվ միջավայր, գործնականում չփվել պահպանված մշակութային շերտերի եւ նրանց կրողների հետ:
- 2) ճանաչողական եւ կրթական մշակութային զբոսաշրջության համար իբրեւ կենտրոններ վերցնել Սյունիքի մարզի գյուղերը՝ Տաթևը, Խնձորեսկը, Հայիձորը, Քարահունջը, որտեղ ավելի լավ են պահպանված անցյալից եկող, ոչ նյութական ժառանգության մաս կազմող Գորիսի շրջանին բնորոշ ավանդույթները, կենցաղը, բարբառը, խոհանոցը եւ այլն:
- 3) մշակութային հուշարձանների հանդեպ հատուկ վերաբերմունքի ձեւավորումը՝ «Հին Գորիս» արժեւորի ստեղծումը, ինչպես նաեւ առանձին կառույցների՝ տուն-թանգարանների, հուշատուն-արվեստի կենտրոնների հիմնումը եւ առկա գործող թանգարանների ու մշակութային օջախների գործունեության համապատասխան միջազգային որակի ապահովումը:
- 4) վերջերս Գորիսում շահագործման առանձնակա սրտաբանական կենտրոն, որն իր սարքավորումներով ու բուժտեխնիկայով անգամ գերազանցում է մայրաքաղաքային շատ բուժաստատությունների՝ բուժական կարելու կենտրոն կարող է դառնալ ոչ միայն Հայաստանի հարավային մարզերի ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության, այլեւ

ամբողջ հանրապետության համար:

- 5) ժայռափոր Գորիսի տարածքում յուրօրինակ զբոսաշրջային հանգրվանի ստեղծումը:
- 6) Գորիսը եւ ֆրանսիական Վիեն քաղաքները հայտարարվել են քույր-քաղաքներ: Համագործակցության այս հարթությունը հնարավորություն է ընձեռում իրականացնելու զբոսաշրջություն խթանող համատեղ ծրագրեր երկու քաղաքների միջեւ՝ երիտասարդական կրթական ու կամավորական ծրագրերով փոխանակման, համատեղ ֆորումներ, սեմինար-քննարկումների անցկացում եւ այլն, ինչը եւս կնպաստի Գորիսում մեծ թվով օտարերկրյա զբոսաշրջիկների ընդունման, սեփական մշակույթի ծանոթացման ու հանրահռչակման համար:
- 7) քաղաքի ենթակառուցվածքների զարգացումը՝ քաղաքի ազգային նկարագրից, առանձնահատկություններին ու ավանդույթներին, պատմամշակութային ժառանգությանը հարիր, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող, լիարժեք ավարտված, խնամված եւ գրավիչ ճարտարապետական միջավայրին համապատասխան:
- 8) քաղաքի տրանսպորտային համակարգի, այլընտրանքային ճանապարհների բարելավումը:
- 9) Գորիսի օդանավակայանի վերագործարկումը:
- 10) քաղաքում առանձին ծառայություններով մասնագիտացված թաղամասերի, փողոցների, ինչպես նաեւ ավանդական արհեստագործական շարքի ձեւավորումը:
- 11) քաղաքը համահայկական, ինչպես նաեւ միջազգային մանկապատանեկան եւ երիտասարդական ճամբարատեղի դարձնելը:
- 12) մարդկային ռեսուրսների զարգացումը՝ ապահովելով կարիերի շարունակական պատրաստումը եւ վերապատրաստումը:
- 13) քաղաքի՝ որպես տարվա չորս եղանակների, գրավիչ ու բարենպաստ զբոսաշրջային կենտրոնի նկարագրի ձեւավորումը եւ այն միջազգային շուկայում պատշաճ ներկայացնելը:
- 14) նախադրյալների ստեղծումը՝ քաղաքի բնության ռեկրեացիոն ռեսուրսների պահպանության եւ կայուն օգտագործման համար:
- 15) քաղաքում երաժշտական, գորգագործական եւ այլ մշակութային մրցույթային փառատների անցկացումը եւ դրանով իսկ քաղաքի վարկանիշի բարձրացումը, մասնավոր ներդրումների ավելացման քաղաքականության խթանումը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի ղեկավար Դ. Սարգսյան

Դատավորը ենթարկվել է կարգապահական պրոյեկտի

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ ՀՀ դատական օրենսգրքի՝ դատավորի կարգապահական պատասխանատվության հարցը քննելու արդյունքում ՀՀ արդարադատության խորհուրդը կարող է դատավորի նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժերի հետևյալ տեսակներից մեկը՝ նախազգուշացում, նկատողություն, որը զուգորդվում է դատավորին 6 ամիս ժամկետով աշխատավարձի 25 տոկոսից զրկելով, խիստ նկատողություն, որը զուգորդվում է դատավորին 1 տարի ժամկետով աշխատավարձի 25 տոկոսից զրկելով, դատավորի լիազորությունների դադարեցման միջնորդությամբ ՀՀ նախագահին դիմելը: Ըստ iravaban.net կայքի՝ 2012 թվականին ՀՀ արդարադատության խորհուրդը կարգապահական պատասխանատվության է ենթարկել 22 դատավորի, այդ թվում՝ Սերգեյ Աղաբեկյանին, ով 2001 թվականից առ այսօր աշխատում է Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության

դատարանի դատավոր: Նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ թիվ 1 կայազորի զինվորական դատախազ Հ. Պողոսյանը 24.06.2011թ. մինչև 15.07.2011թ. ներառյալ գտնվել է ամենամյա հերթական արձակուրդի մեջ և 27.06.2011թ. կայացած դատական նիստին ներկա չի գտնվել: Չնայած դրան՝ դատարանը նշված օրը կայացված որոշման մեջ հիշատակել է դատախազ Հ. Պողոսյանին անունը, որպես գործին մասնակցող դատախազ: Փաստորեն, դատավոր Ս. Աղաբեկյանը, դատական նիստին դատախազ Հ. Պողոսյանին մասնակցից չգործնելու պայմաններում դատարանի 27.06.2011թ. կայացված որոշման մեջ նրա անունը հիշատակելով, թույլ է տվել դատավարական օրենքի նորմի ակնհայտ և կոպիտ խախտում: Այսպիսով, հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ ՀՀ արդարադատության խորհուրդը գտնում է, որ ՀՀ Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Ս. Աղաբեկյանը արդա-

րադատություն իրականացնելիս թույլ է տվել նյութական և դատավարական օրենքների նորմերի ակնհայտ և կոպիտ խախտումներ: ՀՀ Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ս. Աղաբեկյանին հայտարարվել է խիստ նկատողություն՝ զուգորդված 1 տարի ժամկետով աշխատավարձի 25 տոկոսից զրկելով: Հ.Պ. ՀՀ արդարադատության խորհրդի կարգապահական հանձնաժողովի հունվարի 31-ի նիստում արդարադատության խորհուրդը, քննության առնելով Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Սերգեյ Աղաբեկյանի դիմումը և ղեկավարվելով ՀՀ սահմանադրության 95-րդ հոդվածի 5-րդ կետով, ՀՀ դատական օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով, 3-րդ մասով և ՀՀ կառավարության 2007թ. հոկտեմբերի 11-ի թիվ 1184 որոշմամբ, որոշել է դիմել ՀՀ նախագահին՝ վերջինիս լիազորությունը դադարեցնելու միջնորդությամբ: ■

Պաշտոնանկ է արվել մարզի քննչական բաժնի պետը

ՔԱՋԱՐԱՆԻ ԳՈՐԾ

Ս.թ. հունվարի 25-ին պաշտոնանկ է արվել ՀՀ ոստիկանության քննչական գլխավոր վարչության Սյունիքի մարզի քննչական բաժնի պետ, գնդապետ Տիգրան Գասպարյանը: Կադրային այդ փոփոխության մասին պաշտոնական հաղորդագրության բացակայության պատճառով շարունակվում է շրջանառվել վարկածը, որ մարզի գլխավոր քննիչը թախտընկեց է արվել Քաջարանի հայտնի գործի շրջանակում: Ըստ լավատեղյակ աղբյուրների՝ նա հայտնի սպանության նախաքննությունը կեղծելու գործում հեղուկ կատարել է մարզի նախկին դատախազ Արայի Թարվերյանի ապօրինի ցուցումները (վերջինս, ի դեպ, դեռևս ազատության մեջ է): Նույն օրը՝ հունվարի 25-ին, պաշտոնանկ է արվել նաև մարզի քննչական բաժնի պետի տեղակալ, փոխգնդապետ Աշոտ Արդյանը, ով ամենայն հավանականությամբ կանցնի կենսաթոշակի: ՀՀ ոստիկանության քննչական

գլխավոր վարչության Սյունիքի մարզի քննչական բաժնի պետ է նշանակվել Վահրամ Դադունցը, ով մինչ այդ աշխատում էր նույն քննչական բաժնի Գորիսի բաժանմունքի պետ: Հ.Պ. Գորիսի սպանության գործով Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանում ընթացող վերաքննությանը նվիրված հերթական դատական նիստը տեղի կունենա 2013թ. մայիսի 6-ին: Այդպիսի որոշում է ընդունվել ս.թ. վերջինից 6-ին կայացած դատական նիստում՝ մեղադրողի միջնորդությամբ: ■

Արթուր Հարությունյան, Սյունիքի ՄՓԾ պետ

Հայկարամ Մխիթարյան, ՀՀ ԱԻ նախարարի տեղակալ

աճել է նաև այն պատճառով, որ նախկինում շատ դեպքերի չէին արձագանքում, բայց անցած 2012թ. արձագանքել ենք բոլոր այն հեռախոսագրանցներին, որոնք գրանցվել են: Այժմ նաև արձագանքում ենք այն դեպքերում, երբ ծնաբնի պատճառով մեքենաները մնում են ծայր տակ: Վերջին շրջանում դրանք հաճախակի են դարձել»: Ա.Հարությունյանը համագործակցության կոչ արեց միջպետական ճանապարհը սպասարկող ընկերություններին: Ինչպես նա է նշում, երեկոյան ժամը 6-ից հետո ճանշին ընկերությունների որևէ աշխատակցի հետ խոսել հնարավոր չի լինում: Ըստ նրա՝ հարկավոր է այս դեպքում սերտ համագործակցություն իրականացնել կապի և տրանսպորտի նախարարության հետ, միգրացիոն թե՛ գծի առկայությունն օգնի ծնաբնի և պատահարների դեպքում արագ արձագանքել և համատեղ վերացնել դրանք: «Գիտեմ, որ հարեան պետություններում գոյություն ունի այնպիսի օրենք, ըստ որի վատ եղանակային պայմանների ժամանակ լեռնանցքներում արգելվում է այն մեքենաների երթևեկությունը, որոնք չունեն համապատասխան անվտանգության հզորություն և այլն», - ասաց Ա.Հարությունյանը: Փրկարար ծառայության աշխատակիցները նաև կարիք ունեն ձմեռային հատուկ արտահագուստի, որով հնարավոր կլինի աշխատել ձմաբքի ժամանակ: Վերջում ելույթ ունեցավ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարի տեղակալ Հայկարամ Մխիթարյանը, ով մասնավորապես ասաց. «Շնորհակալ եմ համապարփակ և քվադրակալից հաշվետվության համար: Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունը նորաստեղծ է, այն գործում է ընդամենը երեք տարի: Բավականին գործեր արվել են և դեռ շատ անելիքներ կան: Այսուհետ պետք է հաշվետվություն տալիս խոսել նաև առկա թերությունների մասին»: Նա կոչ արեց ԱԻՆ մարզային կառույցների աշխատակիցներին՝ համագործակցել նաև մարզպետարանի, քաղաքապետարանների հետ, առաջացած խնդիրների դեպքում դիմել նաև նրանց:

2012-ին Սյունիքում գրանցված արտակարգ դեպքերի թիվը 2011-ի համեմատ աճել է 48.6%-ով

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Հունվարի 30-ին Սյունիքի մարզային փրկարարական ծառայությունը ներկայացրեց 2012թ. կատարած աշխատանքների հաշվետվություն, որի քննարկմանը ներկա էր նաև ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարի տեղակալ Հայկարամ Մխիթարյանը: Ձեկուցումով հանդես եկավ Սյունիքի ՄՓԾ պետ Արթուր Հարությունյանը, ելույթներով՝ պետական հակահրդեհային և տեխնիկական անվտանգության տեսչության պետ Միշա Խաչատրյանը, Սեյմիկ պաշտպանության հարավային ծառայության պետ Ստեփան Բաղդասարյանը, Հիդրոմետ ծառայության պետ Ժորա Գեորգյանը, տեխնիկական անվ-

տանգության կենտրոնի պետ Ռուբիկ Մարտիրոսյանը: Սյունիքի ՄՓԾ պետ Արթուր Հարությունյանը նշեց. «2012թ. Սյունիքի ՄՓԾ հիմնական գործառնությունները մարզի տարածքում եղել են փրկարարական, անհետաձգելի վթարավերականցողական և հրդեհաշիջման աշխատանքների կազմակերպումն ու իրականացումը, արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մեթոդների ու ձևերի ուսուցումը, մարզի տարածքում արտակարգ իրավիճակներ առաջացնող երևույթների ուսումնասիրությունը, արտակարգ իրավիճակների կանխման և հետևանքների վերացման միջոցառումների կազմակերպումն ու իրացումը և այլն»: Անդրադառնալով 2012թ. տեղի ունեցած պատահար-

ներին՝ Ա.Հարությունյանն ասաց, որ նախորդ՝ 2011թ. համեմատ 2012թ. գրանցվել է դեպքերի աճ. «2012թ. Սյունիքի ՄՓԾ-ում գրանցվել է 269 դեպք (2011թ.՝ 181), որոնց հետևանքով զոհվել է 17 (2011թ. նույնպես 17), մարմնական վնասվածքներ ստացել՝ 59 մարդ (2011թ.՝ 39): Այսպիսով, 2012թ. համեմատությամբ գրանցված արտակարգ դեպքերն աճել են 88-ով կամ 48.6%-ով, զոհերի թիվն նույնն է՝ 17, իսկ վիրավորների թիվն աճել է 20-ով կամ 51.3%-ով: Գրանցված դեպքերից 186-ը տեխնիկական են, որը կազմում է ընդհանուր դեպքերի 69.1%-ը (2011թ.՝ 133), որոնց հետևանքով զոհվել է 17 մարդ, ընդհանուր զոհերի 100%-ը (2011թ. 17 կամ 85.5%), վիրավորվել՝ 9 մարդ, ընդհանուր տուժածների 39%-ը (2011թ.

39 կամ 55%): Տեխնիկական բնույթի արտակարգ դեպքերն աճել են 53-ով կամ 39.8%-ով, իսկ վիրավորների՝ 20-ով կամ 51.3%-ով: Գրանցված տեխնիկական արտակարգ դեպքերից 137-ը (73.6%) հրդեհի դեպքերն են (2011թ.՝ 112): Հրդեհների թիվը մարզում աճել է 25-ով (22.3%): Հրդեհների հետևանքով մահացել է մեկ քաղաքացի, ով ծխահարվել է բռնկված հրդեհի պատճառով (2011թ. մահացել է 2, վիրավորվել՝ 12): Մարզի տարածքում գրանցվել է 33 ՏՏՊ, որի հետևանքով մահացել է 13, վիրավորվել՝ 56 մարդ (2011թ.՝ 12 դեպք, մահացել է 11, վիրավորվել՝ 20 մարդ): Սյունիքի ՄՓԾ-ն անցած տարի իրականացրել է որոնողափրկարարական աշխատանքներ «Արեւիկ» ազգային պարկի տարածքում, որտեղ ձմաբքի պատճառով մոլորված բնակիչներին հաջողվել է գտնել և վերադարձնել Կապան: Հաջողվել է նաև «Տաթեեր» ճոպանուղու խափանման պատճառով վազոններում մնացած 41 ուղեորի անվտանգ իջեցումը: Ողջի գետից դուրս է բերվել մեկ դիակ, հաջողվել է կանխել մեկ ինքնասպանության փորձ: Սյունիքի մարզում պատահարների թվի աճը մարզային փրկարարական ծառայության պետը բացատրում է հետևյալ կերպ. «Դեպքերի թիվը միգրացի

ԸՆՏՐՈՂԻ ԱՄԲԻՈՆ

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿԻ ՆՄՈՒՇ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
 ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Շտաբայինը նշում է կատարում այն թեկնածուի անվան դիմացի դատարկ քառանկյունում, որին կողմ է քվեարկում:
 Նշումը կատարվում է միայն V ծնի նշանով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
 ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

18 փետրվարի 2013 թ.
 Նշումի թամբ

1	ԲԱԳՐԱՏՅԱՆ ՀՐԱՆՑ ԱՐԱՐԱՏԻ	«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	
2	ՀԱՅՐԻԿՅԱՆ ՊԱՐՈՒՅՐ ԱՐՇԱԿԻՐԻ	ԻՆՔՆԱՍՈՍԱԳՐՈՒՄ	
3	ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՐԱՖԷԻ Կ. ՈՒՉԱՐԴԻ	ԻՆՔՆԱՍՈՍԱԳՐՈՒՄ	
4	ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ԱՆՂՐԻԱՍ ՄԱՐԱՏԻ	ԻՆՔՆԱՍՈՍԱԳՐՈՒՄ	
5	ՄԵԼԻՔՅԱՆ ԱՐՄԱՆ ՎԱՐԴԱՆԻ	ԻՆՔՆԱՍՈՍԱԳՐՈՒՄ	
6	ՍԱՐԳՍՅԱՆ ՍԵՐՓ ԱԶԱՏԻ	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	
7	ՍԵՂՈՎԿՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ ԺՈՐժԻԿԻ	ԻՆՔՆԱՍՈՍԱԳՐՈՒՄ	

ՏՊԱԳՐՆ ԱՇԽ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՓԵՏ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
 ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Ի շրջանս յուր...

ՄԱՐԻ ԱՈՒՔԵԼՅԱՆ

*Քարոզարշավը փարերքի մեջ է:
 Հորդում է դեպի շրջաններ, գյուղեր,
 Մայրաքաղաքը թարերաբեմն է,
 Իսկ երևաբեմում եռում են կրթեր:*

*Իսկ Աստված վերում անհաղորդ մնում,
 Միտքը չի հեռում, արյունը՝ եռում,
 Նրա կարծիքով բոլորը վարում
 Որդեր են, զեռում...*

*Թողություն, քառս-մարդու աշխարհում
 Զոռքայությունն ինչ լավ է զոռում.
 Ո՛վ է բան առում, ձեռքն՝ ո՛վ բռնում.*

*Ինքն է, իր թայֆան -
 Նրանք են հիմա աշխարհին փրկում -
 Աշխարհ, ուր արդեն կաթիլն ամոթի
 Քիչ է ավելի, քան էշի շեռում:*

*Իսկ այս օրիորդը ինչ լավ է բուրում
 Քրքնած ամբոխի լարիքին թնեռում,
 Հե՛յ, դեղնազուխ, կարճափեշ օրիորդ,
 Ինչ ես կորցրել դու բավիղներում,
 Ում ես մոլորում քո փրկություններում,
 Գնա՛, թավալվիր փաթուկ անկողնուդ
 խոտուն ծայրերում...*

*Իսկ որոշները երկինասար լռում
 Ու չեն խառնվում ամբոխին հլու,
 Ինչո՞ւ խառնվեն, ի՞նչ իմաստ ունի.*

*Նախանշված է են գլխից ուղին -
 Հոսանքը գիտի ...
 Իսկ ամբոխը կույր
 Իրեն արժանի արքան կզրկի ...*

*Մակայն այս անգամ խաղաղ է թվում.
 Անբոխն առաջվա նման չի եռում,
 Ոչ էլ ձեռքեր են դեպի վեր հառնում,
 Ձեռքերն այդ ոչ էլ բռունցք են
 դառնում,
 Բայց սովորույթի ուժին համակամ
 Այս էլ ո՛րեքորդ ու քանի՛ անգամ
 Այս ազգը կրկին հաշիվն է խառնում ...*

*Ու երբ ամեն ինչ մնում է հեռվում,
 Երբ կրքերն ամեն մարում են, մեռնում,
 Մարդկանց աչքերի մշուշը՝ ցրվում,
 Պղտորը՝ պարզում,
 Պարզվում է, սակայն, որ փոս է փորել
 Ու դեռ հայրնվել հենց այդ նույն
 փոսում:*

*Իսկ այնպեղ՝ բարձր թարերաբեմում,
 «Բիրդան» հայրենված գլխավոր
 դերում,
 Փռչու ամպի մեջ իր թայֆան առած՝
 Մեկը հաղթական իր պարն է պարում:*

*Մեկը՝ հագարից,
 Մնացյալն՝ ուր,
 Մնացյալն անվերջ՝
 Ի շրջանս յուր ...*

կատարել. ոչինչ, թող տարին ընդամենը 10 հոգու բավարարի՝ սկսելով, օրինակ, ծերերից, բայց օրենքում մատնանշելով, որ այդ ավանդների եւ ընդհանրապես ավանդների վրա եւս տարածվում են 33 քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված ժառանգական իրավունքի նորմերը: Ի դեպ, ժողովուրդը ոչ թե պետք է շնորհակալ լինի 2005-ի օրենքով նախատեսված մասնակի մարում-խաբեության համար, այլ այն բանի համար, որ դրանով իսկ այսօրվա պետությունը ճանաչել է այդ ավանդների մարման իր պարտավորությունը:

Լուրջ փոփոխությունների կամ նույնիսկ վերացման են ենթակա միջազգային իրավական ակտերին եւ մեր այսօրվա կիսատ-պռատ սահմանադրությանը հակասող մի շարք օրենքներ: Օրինակ՝ «Փաստաբանության մասին», իրականում՝ փաստաբանների պալատի մասին (օրենքի 49 հոդվածից 40-ը վերաբերում է պալատին) համաբարային օրենքը, որն էապես խոչընդոտում է փաստաբանության՝ այդ ազատ իրավապաշտպան պրոֆեսիայի ծավալմանը՝ (պատկերացնում ե՞ք, մարդու հորը, մորը, եղբորը, քրոջը, մեղադրում են որեւէ հանցագործության մեջ, իսկ ինքը, իրավաբան

լինելով, չի կարող պաշտպանել ակնհայտ անհիմն մեղադրվող իր մերձավորին, որովհետեւ համաբարային՝ փաստաբանների պալատի անդամ չէ... իսկական վայրենություն):

Պետության հեղինակության համար, պետության նկատմամբ ժողովրդի ջլատված վստահության վերականգնման համար չափազանց կարեւոր է ազատվել մեր պետական-քաղաքական կյանքի տարբեր օղակներում իրենց խարիսխը ձգած՝ բնականաբար ոչ առանց բարձրագույն իշխանությունների հովանավորության, քրեածին անցյալով, նաեւ ներկայով, անսամ ռու անպատիժ գործելակերպով զանազան անձանցից: Դրանց առկայությունը կամա թե ակամա հանգեցնում է այն հետեւության, որ մեր նորանկախ պետությունը՝ նրա պետական ապարատը բարոյական եւ իրավաչափ է այնքանով, որքանով բարոյական եւ իրավաչափ է այդ մարդկանց առկայությունը մեր պետական, հասարակական-քաղաքական կյանքում:

Հաճելի է նկատել, որ վերջերս 33 նախագահը մարզերից մեկում կայացած խորհրդակցությունում քննադատեց իր պաշտոնյաների խանափաշայական գործելակերպը, բայց ում հետ էր նա քննարկում այդ հար-

ցը: Եվ ինչ օգուտ մնան քննադատությունից, երբ այդ մարդիկ, որոնցից շատերը «թանկարժեք ծայներ բերողներ են» ընդամենը, շարունակում են եւ դեռ կշարունակեն խելացորության հասնող իրենց անսամ ռու անպատիժ գործունեությունը:

Այս եւ մեր ժողովրդին հուզող բազմաթիվ հիմնախնդիրներով, դրանց լուծմանն ուղղված կոնկրետ առաջարկություններով քանիցս դիմել ենք (33 սահմանադրության 27.1 հոդվածին համապատասխան) 33 նախագահին, ԱԺ-ին, սահմանադրական դատարան, հանրային խորհուրդ, Մարդու իրավունքների պաշտպանին եւ պատկան այլ մարմինների: Դրանք արտացոլվել են նաեւ մեր՝ արդեն հրապարակված գտնվող աշխատություններում: 33 նախագահի պատասխանը՝ «ղեկավարության անունից» երկու անգամ նույնիսկ շնորհակալություն է հայտնվել մեր մտահոգությունների, առաջարկությունների համար, սակայն սայլը տեղից չի շարժվում: 33 նախագահի՝ վերջերս հաճախակի հնչող խոսքը, թե իբր համակարգային փոփոխությունների ինչ-որ գործընթաց է սկսվել, իրականության հետ կապ չունի: Ապատիայի մեջ գտնվող ժողովուրդը շարունակում է «Առաջ Հայաստան», «Հավա-

տանք, որ փոխենք», «Եվս 5 տարի եւ մենք ուրիշ Հայաստան կունենանք» եւ այլ անհեթեթ կարգախոսների ու վարդազույն խոստումների քողի տակ զուռնա-դիդուլ «ընտրել» գյուղապետ, քաղաքապետ, պատգամավոր, նախագահ՝ քվեարկել իր ողորմելի ներկայի ու աղետալի ապագայի օգտին:

Աղետ է, երկիրը պետք է փրկել, քանզի այն, ինչպես Գարեգին Նժդեհն էր նշում, ոչ միայն ներկայիս սերնդին է, այլեւ անցյալ սերնդին ու նրանցը, ովքեր դեռ պետք է գան:

Եվ ուրեմն՝ երկիրը հրատապ ու արմատական փոփոխությունների կարիք ունի: Ու նախագահական ընտրության նախօրյակին կուսակցությունները եւ թեկնածուները պետք է այս՝ արդեն ճակատագրական դարձած պահին վերափոխվեն իրենց գործունեությունը՝ ձեռքազատվելով նեղ կուսակցական շահերից, իշխանատենչությունից եւ այլ սքողված կամ անսքող շահամոլական նկրտումներից:

Նույնիսկ Մոնտեսպյոյի նշած Լուիզիանայի վայրենին կհասկանար, որ իրեն գոյատևման իրավունքից զրկող, պատվի եւ արժանապատվության ամենատարակա կանոնները ոտնահարող պաշտոնյաններն ու քաղաքական

ուժերը պետք է անհապաղ հեռանան սասարեզից:

Մի կուսակցության առաջնորդ-միլիարդատեր անցած տարվա ԱԺ ընտրությունների առնչությամբ իր ելույթում սասց, որ ինքն Աստծո կամոք ամեն ինչ ունի: Հետաքրքիր է, Աստված ինչո՞ւ է այդպես ամեն ինչ տալիս մի քանի դուրսպրծուկի, քրեականի, իսկ մի ամբողջ ժողովրդի՝ չբավորության, տառապանքների դուռը հասցնում, մեզ համար պահում երկնային դրախտը: Հավատում եք Աստծուն, թե ոչ, դա ձեր գործն է, բայց հիշեք, որ մեր բախտի տերը մենք ենք, մեր ճակատագիրը մենք պետք է տնօրինենք:

Ու՞մ ընտրել. ընտրել նրան, ով սահմանազատվելու է քրեա-օլիգարխիկ խմբավորումից, եւ իր մեջ ուժ, խիզախություն է գտնելու՝ անհապաղ ձեռնամուխ լինել երկրում արմատական սոցիալ-տնտեսական, պետաիրավական փոփոխությունների կամ կոչ կանեի՝ ինչ էլ որ լինի, մի գնացեք երկրից, մեր երկրից լավ երկիր չկա, պարզապես ոչ թե մենք պետք է փախչենք երկրից, այլ մեր կյանքը դժոխային դարձրած մի քանի բախտախնդիրների պետք է քշենք երկրից:

Մի ընտանիքի պատմություն

ԽՈՍՔ ԵՎ ԳՈՐԾ

Խոսքն այս անգամ Սիսիանի բերատ մարզահամալիրի մասին է, որ պիտի կառուցվեր շատ կարճ ժամանակամիջոցում (այդպես էին խոստացել): Սակայն... Դա 2012 թվականի առաջին քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ Սիսիանի ՏԻՄ ընտրություններ էին: Կրկին քաղաքացիական ընտրվելու հայտ ներկայացրած Աղասի Հակոբջանյանը ծանր վիճակում էր: Նախորդ չորս տարում ԲՀԿ-ի կողմից Սիսիանի հանդեպ ցուցաբերած անտարբերությունը ԲՀԿ-ական քաղաքացիներն ու այդ կուսակցության ղեկավարությունը փորձում էին ջնջել մարդկանց հիշողությունից: Եվ ի լուր աշխարհի հրապարակվեց Սիսիանում մարզահամալիր կառուցելու մասին այդ կուսակցության որոշումը: Արագ տեմպերով ինչ-որ կոնստրուկցիաներ բերեցին երես-

նից, ինչ-որ շինանյութեր թափեցին ապագա կառույցի մերձակայքում... Սեպտեմբերի 9-ը եկավ ու անցավ, ԲՀԿ-ական Աղասի Հակոբջանյանը վերստին նշանակվեց Սիսիանի քաղաքապետ: Մարզահամալիրի կառուցումը դադարեցվեց ու մինչև հիմա դադարեցված է, ավելի ճիշտ՝ հիմա այդ տարածքն աղբակույտ է հիշեցնում: Նախընտրական այդ օրերին, մինչդեռ, անախաղեպ եռուզեռ էր ֆուտբոլի մարզադաշտի հարեւանությամբ գտնվող պարաօլիմպիկ դպրոցի բակում: Տեսնել էր պետք, թե ինչպես է «Գագիկ Ծառուկյան» հիմնադրամը (այդպես գիտեմ) 42X18.5մ չափսերով մարզահամալիր կառուցում «բախտավոր» սիսիանցիներիս համար: Ի դեպ, Գագիկ Ծառուկյանն այդ մարզահամալիրի կառուցման խոստումը տվել էր 2007-ի Աժ ընտրությունների ժամանակ: Սիսիանցիները, իհարկե, դա-

սեր կքաղեն դրանից եւ այսուհետ հնարավորինս զուսպ կվերաբերվեն կուսակցությունների նախընտրական խոստումներին, մանավանդ ԲՀԿ-ի սիսիանյան խոստումներին: Բայց հիմա դա չէ խնդիրը: Խնդիրն այն է, թե աղբանոցի վերածված այդ կիսակառույցի տարածքը մինչև երբ է աղավաղելու Սիսիանի դեմքը: Հարցը, իհարկե, Աղասի Հակոբջանյանին չենք ուղղում, նրա հետ չի կարելի այդպիսի լուրջ հարցեր քննարկել: Հարցն ուղղում ենք ԲՀԿ առաջնորդին. պարոն Ծառուկյան, կամ մարզահամալիրի կառուցումն ավարտին հասցրեք, կամ էլ Սիսիանն ազատեք Ձեր իսկ նախաձեռնությամբ ստեղծված աղբակույտից: Հավատացե՛ք՝ սա հազարավոր սիսիանցիների պահանջն է, ուստի ես ակնկալում եմք գործնական ու լուրջ վերաբերմունք: Մի խոսքով՝ տեր կանգնեք Ձեր խոսքին: **ՍԱՍՎԵԼ ՄԱՆՈՒՅԱՆ**

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ Կապանի արվեստի պետական թուղթի դասախոսական կազմը եւ ուսանողները խորապես վշտացած են Սեդրուկ պետական թուղթի տնօրեն Հայկաբեկի հաշիկյանի անժամանակ մահվան առիթով եւ ցավակցում են հանգուցյալի ընտանիքին եւ հարազատներին:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ «Սյունյաց երկիր» թերթի խմբագրակազմը ցավակցում է Միեր Եղիազարյանին (Սիսիան)՝ հորաբորոջ որդու՝ Կոլոդյա Մարտիրոսյանի վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ «Սյունյաց երկիր» թերթի խմբագրակազմը ցավակցում է Ռոբերտ Կամոյանին (Կապան)՝ տիկնոջ՝ Սվետլանա Օրբելյանի մահվան կապակցությամբ:

Սյունյաց երկիր
S Y U N I A C Y E R K I R . A M

Գլխավոր խմբագիր՝ **ՍԱՍՎԵԼ ԱՆՆՔՍԱՆՅԱՆ**

Հասցե՝ Կապան, Շահումյան 20/32:
Հեռախոս՝ (0285) 5 25 63, (091) 45 90 47, (077) 06 28 02:
Էլ. փոստ՝ syuniacyerkir@mail.ru
Ինտերնետ՝ www.syuniacyerkir.am

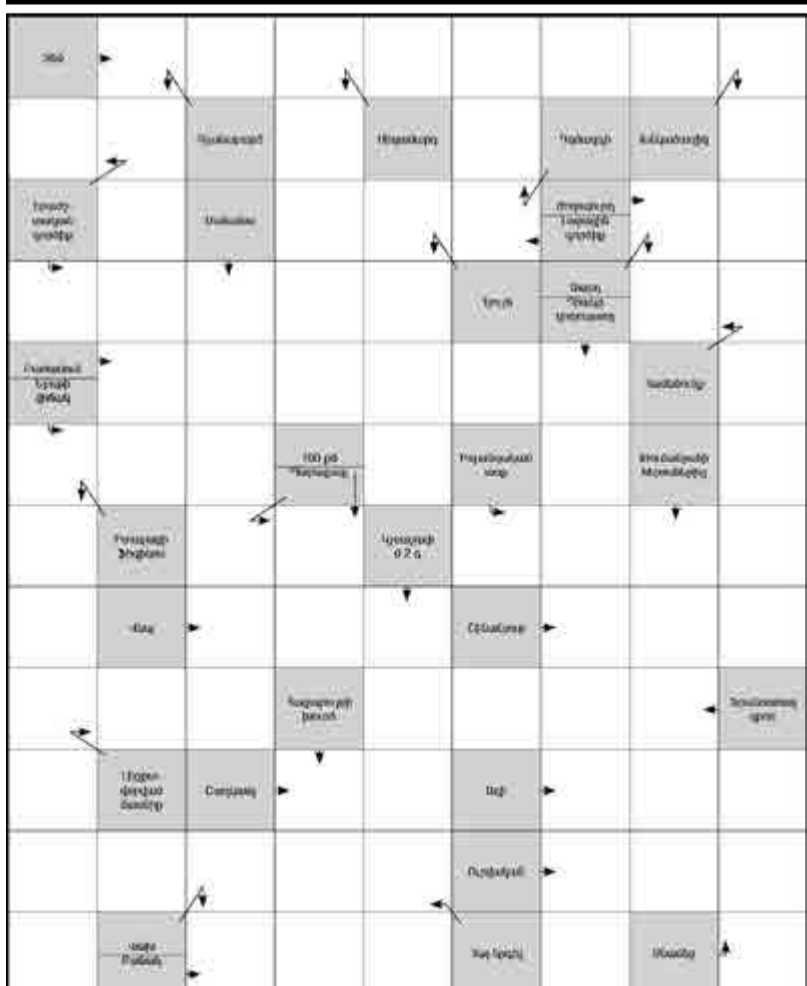
Թղթակցությունները չեն գրախոսվում եւ հեղինակներին չեն վերադարձվում: Խմբագրության եւ հեղինակների կարծիքները կարող են չհամընկնել: Նյութերը ներկայացնել մեքենագիր վիճակում (3 մեքենագիր էջից ոչ ավելի):

«ԳՈՎԱԶԳՐ - ԾԱՆՈՒԹՅՈՒՄ» բաժնում տպագրվող նյութերի համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը «Սյունյաց երկրին» պարտադիր է:

ՐՁանի տակ տպագրվում են գովազդային նյութեր:

Գրանցման վկայականը՝ 01U 000231: Թերթը տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում: Հասցեն՝ ք. Երեւան, Արշակունյաց 2:

Ծավալը՝ 4 տպագրական մամուլ: Տպաբանակը՝ 2000, գինը՝ 100 դրամ: Ստորագրված է տպագրության 14.02.2013թ.:

Արցախյան ազատամարտի շինուհայրցի նահապակը

ՈՉ ՈՔ ԶԻ ՄՈՒԱՅՎԵԼ

Շատ զնահատելի է «Սյունյաց երկիր» որդեգրած գործելակերպը՝ հետեւողականորեն ներկայացնելու Արցախյան ազատամարտի մասնակիցներին եւ հատկապես նրանց, ովքեր իրենց կյանքը զոհաբերեցին մեր հանրապետության սահմանները պաշտպանելու եւ Արցախն օտարի լծից ազատագրելու սրբազան գործի համար:

Սուրիկ Միքայելյանը: Ըստ նրա՝ վճռական մարտերից մեկի ժամանակ 24-ամյա Սենիկ Հակոբյանը ընկավ թշնամու գնդակից: Սենիկ Հակոբյանի, ինչպես եւ ազատամարտի մյուս նահատակների հիշատակը վառ են պահում համազուգահեռները: Նա իր վերջնական հանգրվան է գտել գյուղի գերեզմանոցում: Շատերն են այցելում նրա շիրմին եւ հարգանքի տուրք մատուցում նահատակ հայրորդու հիշատակին: Զոհված ազատամարտիկների հիշատակի հարգումը ոչ միայն մեր ողջերիս պարտքն է, այլեւ աճող սերնդին դաստիարակելու լավագույն ձեւերից մեկը, ինչը պետք է նկատի ունենալ: Հարգանք Սենիկ Հակոբյանի հիշատակին: **ՍԱՍՎԵԼ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ Գ. ՇԻՆՈՒՀԱՅԻ**

Այսօր ուզում եմ հանրությանը տեղյակ պահել, որ մեր վերջին ազատամարտի զոհերից մեկն էլ շինուհայրցի Սենիկ Հակոբյանն է: Սենիկը մեծացել է մեր հարեւանությամբ, եւ ես գիտեի, թե նրա ներաշխարհում ինչ զգացմունքներ են իշխում հայրենիքի հանդեպ: Այնպես որ նա չէր կարող անտարբեր հայեցողի դերում լինել, երբ հայոց տանը վտանգ էր սպառնում: Այդպես էլ եղավ: Արցախյան ազատամարտի առաջին օրերից անդամագրվեց ինքնապաշտպանական ջոկատներին եւ մասնակցեց մարտական գոր-

Հակոբ Մանվելյան

ԽՈՍՔ ՀԻՇԱՏԱԿԻ

2013թ. հունվարի 20-ին կյանքի 90-րդ տարում վախճանվեց Հայաստանի ժուռնալիստների միության անդամ՝ Հակոբ Ռուբենի Մանվելյանը: Ծնվել է 1923թ. նոյեմբերի 5-ին Գորիսի շրջանի Խնձորեսկ գյուղում: Գյուղի միջնակարգ ավարտելուց հետո, ընդունվել է Գորիսի մանկավարժական ուսումնարան եւ գերազանց առաջադիմությամբ ավարտել այն: 1940-41 ուստարում աշխատանքի է անցել Խնձորեսկի միջնակարգ դպրոցում՝ ուսուցիչ: 1942թ. օգոստոսին գորակոչվել է բանակ, 1943-ից մասնակցել գերմանական զավթիչների դեմ մղվող մարտերին: Բանակում էլ ընդունվել է կոմունիստական կուսակցության շարքերը: Բազմի դաշտում վիրավորվելուց հետո 1944-ին գորագրվել ու վերադարձել է Խնձորեսկ: 1944-46թթ. գյուղում աշխատել է ուսուցիչ եւ ակումբի վարիչ, ինչպես եւ կոլտնտեսության կոմերիտական կազմակերպության քարտուղար: 1946թ. ընտրվել է ՀԼԿԵՄ Գորիսի շրջանի երկրորդ, 1947թ. նոյեմբերին՝ առաջին քարտուղար՝ աշխատելով մինչև 1949թ. սեպտեմբեր: 1949-51թթ. սովորել է ՀԿԿ կենտրոնի կից երկամյա կուսակցական դպրոցի ժուռնալիստիկայի բաժնում: Զուգահեռաբար (էքստենս) ավարտել է Երեւանի Խ.Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի պատմության ֆակուլտետը: 1951թ. սեպտեմբերից խմբագրել է Գորիսի շրջանային թերթը, որը սկզբում լույս էր տեսնում «Ստալինյան դրոշմով», ապա՝ «Որոտան», իսկ 1959 թվականից՝ «Զանգեզուր» անվամբ: 1966 թվականից Հ.Մանվելյանն անցել է պետական-տնտեսական աշխատանքի: Մինչև 1975թ. հունիսն աշխատել է

Գորիսի շրջապարհի գործկոմի կուլտուրայի բաժնի վարիչ, ապա մինչև 1977թ. հունիսը՝ շրջապարհի գործկոմի նախագահի տեղակալ: 1977-87թթ. Գորիսի շրջանի բնակչության կենցաղային սպասարկման կոմբինատի (արտադրական վարչության) տնօրենն էր: Կենսաթոշակի անցնելուց հետո զբաղվել է հասարակական եւ ստեղծագործական աշխատանքով: 1987-90թթ. եղել է Հայրենական մեծ պատերազմի վետերանների շրջանային կազմակերպության ղեկավար, այնուհետեւ՝ աշխատանքի եւ պատերազմի վետերանների շրջանային խորհրդի նախագահ: Հ.Մանվելյանը «Գորիսի դրամատիկական թատրոնի պատմությունը» ուսումնասիրության հեղինակն է, իսկ կյանքի վերջին տարիներին աշխատում էր «Խնձորեսկի պատմությունը» մենագրության վրա: Երկարամյա գործունեության ընթացքում նա ակտիվորեն մասնակցել է Գորիսի կուսակցական, պետական եւ հասարակական կյանքին: 1953-77թթ. անընդմեջ ընտրվել է կուսընկերների անդամ, 1953-56թթ.՝ կուսընկերների բյուրոյի անդամ: Երեսուց տարուց ավելի եղել է Գորիսի շրջապարհի պատգամավոր, 1966-77թթ.՝ շրջապարհի գործկոմի անդամ: ԽՍՀՄ ժուռնալիստների միության անդամ էր 1959 թվականից: Հ.Մանվելյանի նվիրական աշխատանքը քանիցս զնահատանքի է արժանացել: Մասնավորապես՝ պարզեատրվել է Հայրենական մեծ պատերազմի 2-րդ աստիճանի շքանշանով, «Աշխատանքային արիության համար», «Աշխատանքային գերազանցության համար» մեդալներով, ՀԽՍՀ գերագույն խորհրդի նախագահության պատվոգրով, «Մարշալ Բաղդամյան» հուշամեդալով: Հ.Մանվելյանի հիշատակն անմար կմնա նրան ճանաչողների սրտերում: Նրա անունն արդեն իսկ տեղ է գտել Գորիսի խորհրդային շրջանի պատմության մեջ: **Մի խումբ ընկերներ**